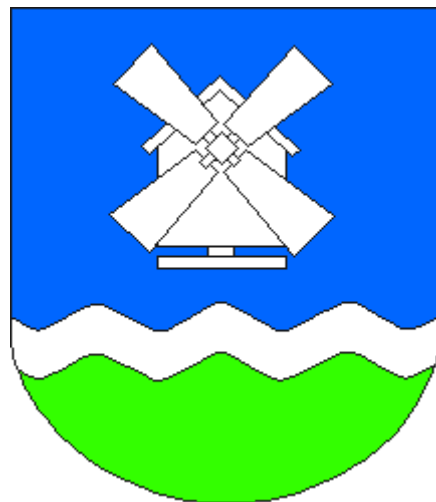

Mina ja Mäksa – mõnusalt koos!

Mäksa valla arengukava 2010-2026

Tegevuskava 2010-2015

Maksa 2010

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Arengukavas kasutatavad mõisted.....	4
3. Maksa valla üldiseloostus.....	5
3.1 Üldandmed.....	5
3.2 Elanikud.....	6
3.3 Maksa valla ajalooline kujunemine.....	7
4. SWOT- analüüs.....	7
5. Maksa valla visioon, missioon ja arengueesmärgid 2026.....	9
5.1. Maksa valla visioon:.....	9
5.2. Maksa valla missioon:.....	9
5.3. Maksa valla arengueesmärgid aastaks 2026:.....	9
6. Maksa valla olukord ja tegevused.....	12
6.1. Valla juhtimine.....	12
6.1.1. Olukorra kirjeldus.....	12
6.1.2. Valla juhtimise tegevused:.....	14
6.2. Avalik kord.....	15
6.2.1. Olukorra kirjeldus.....	15
6.2.2. Avaliku korra tegevused:.....	16
6.3. Majandus.....	17
6.3.1. Olukorra kirjeldus.....	17
6.3.2. Majanduse valdkonna tegevused:.....	21
6.4. Keskkonnakaitse.....	22
6.4.1. Olukorra kirjeldus.....	22
6.4.2. Keskkonna valdkonna tegevused:.....	23
6.5. Elamu- ja kommunaalmajandus.....	24
6.5.1. Olukorra kirjeldus.....	24
6.5.2. Elamu- ja kommunaalmajanduse tegevused:.....	25
6.6. Tervishoid.....	25
6.6.1. Olukorra kirjeldus.....	25
6.6.2. Tervishoiu valdkonna tegevused:.....	25
6.7. Vaba aeg.....	27
6.7.1. Olukorra kirjeldus.....	27
6.7.2. Vaba aja valdkonna tegevused:.....	28
6.8. Kultuur.....	28
6.8.1. Olukorra kirjeldus.....	28
6.8.2. Kultuuri valdkonna tegevused:.....	29
6.9. Haridus.....	30
6.9.1. Olukorra kirjeldus.....	30
6.9.2. Hariduse valdkonna tegevused:.....	31
6.10. Sotsiaalne kaitse.....	32
6.10.1. Olukorra kirjeldus.....	32
7. Arengukava elluviimine.....	34
Lisa 1.....	42
Lisa 2.....	43

1. Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus määratleb kohaliku omavalitsuse arengukava mõiste. Valla või linna arengukava on dokument, mis sisaldab antud omavalitsusüksuse majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi analüüsi, pikemaajalise tegevuse kavandamise ning edasise arengu suunad ja eelistused.

Arengukava on strateegiline dokument, mis aitab luua tervikpildi omavalitsusest ning selle koostamise protsess haarab võimalikult laia huvigruppide ning osalejate ringi. See on kohaliku omavalitsuse juhtimise abivahendiks, mis aitab kaasa sihipärasele tegevusele ning vähendab riske ja ebakindlust.

Seadusjärgselt peab omavalitsus tagama oma territooriumil erinevate eluvaldkondade toimimise, samas ka piirkonna stabiilse arengu. Arengukava eesmärk on formuleerida tulevikku suunatud tegevused, nendega kaasnevad projektid, mis arvestaksid valla arengueeldustega ning kõigi huvigruppide vajadustega.

Mäksa valla arengu eesmärk on kõigi seal elavate inimeste heaolu kindlustamine. Seda saavutatakse just nende samade inimeste koostegutsemise kaudu – majanduse arendamisel, infrastruktuuride ülesehitamisel, sotsiaalsete teenuste pakkumisel ning kultuuri- ja spordi edendamisel. Mäksa valla edasine areng sõltub valla elanike, ettevõtjate ja juhtide pürgimustest ning tegevusest.

Käesoleva arengukava koostamisel on võetud aluseks 2008. aastal valminud „Mäksa valla arengukava 2008-2026“. Mäksa valla arengukava 2010-2026 eesmärgid ja strateegiad põhinevad eelkõige Mäksa valla tugevustele ja võimalustele ning visioonidele valla tulevikust. Samas on arvestatud ka järgmiseid vallas koostatud või koostamisel olevaid temaatilisi arengukavasid:

- √ Melliste Algkool-lasteaia arengukava aastateks 2007-2010
- √ Mäksa valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava 2005-2016
- √ Mäksa valla jäätmekava aastateks 2008-2012
- √ Mäksa valla sotsiaalhoolekande arengukava (koostamisel).
- √ Mäksa valla tehoiukava (koostamisel).

Käesoleva arengukava esimeses osas antakse ülevaade Mäksa valla paiknemisest, elanikest ja ajaloolisest kujunemisest. Arengukava teise osa moodustab omavalitsuse hetkeolukorra analüüs SWOT-metoodika abil ja visioon ning missioon Mäksa vallast aastal 2026. Seejärel on kirja pandud omavalitsuse arengueesmärgid ja tegevused nende elluviimiseks. Arengudokumendi viimases osas kirjeldatakse arengukava elluviimise põhimõtteid. Arengukava lisadest võib leida lühiülevaate Mäksa valla teiste arengukavade kohta ning ülevaate omavalitsuse tuludest, kuludest ja kohustustest aastatel 2009-2015.

“Me ei päri maapinda mitte esivanematelt, vaid me laename seda meie lastelt” on öelnud Theodore Roosevelt. See on juhtmõte ka Mäksa valla arengu juhtimisel ja kavandamisel ning tuletab meile meelde, et tänased tegemised on tihedalt seotud tulevikuga.

2. Arengukavas kasutatavad mõisted

Areng - majanduslikke, sotsiaalsete ja looduskeskkonna muutuste protsess, millel puudub ühtne ja lihtne määratlus. Tavapäraselt nähakse arenguna positiivseid muutusi, kvaliteedi muutus soovitud suunas.

Arengueesmärk - visioonist lähtuv üldkirjeldus, milleni soovitakse teatud ajaks jõuda ja mis on määratletav, mõõdetav, reaalselt elluviidav ja liigendatav.

Arengukava - visioonist lähtuvate eesmärkide saavutamisele suunatud kokkulepe, mis sisaldab olukorra analüüsi, arengueeldusi, -eesmärke ja kavandatud tegevusprioriteete.

SWOT-analüüs – meetod protsessi, nähtuse, olukorra vms eri külgede analüüsiks. Tuleneb inglisekeelsete sõnade (strengths 'tugevused', weaknesses 'nõrkused', opportunities 'võimalused', threats 'ohud') algustähtedest.

Tegevus - kasusaaja poolt elluviidav toiming või projekt.

Tegevuskava - loend konkreetsetest ülesannetest ja tegevustest, mida on vaja täita püstitatud eesmärkide saavutamiseks koos ressursside, elluviijate ja tähtaja määramisega.

Visioon - soovitud seisund, tulevikupilt, mille poole eesmärgistatud tegevuse kaudu püüeldakse.

3. Mäksa valla üldiseloostus

3.1 Üldandmed

Mäksa vald paikneb Tartu maakonnas, asudes Tartu linnast kagus. Omavalitsuse piir kulgeb põhjast mööda Emajõe ja piirneb Luunja vallaga, idast Kalli järve ning Vara ja Võnnu valdadega, lõunast Võnnu vallaga ning läänest Haaslava vallaga.

Joonis Mäksa valla paiknemine

*Allikas: www.maaamet.ee

Mäksa valla pindala on 136.5 km², olles suuruse järgi kuuendal kohal Tartumaa üheksateistkümmne valla hulgas. Mäksa valla ulatus läänest itta on umbes 25 kilomeetrit ja põhjast lõunasse umbes 9 kilomeetrit. Omavalitsuses on kokku 4700 ha metsamaad, 600 ha rohumaad ja 4600 ha haritavat maad.

Looduslikult asub Mäksa vald Peipsi madaliku ja Ugandi lavamaa vahel. Maastikku iseloomustab lainjas tasandik, mis kohati omandab väikekühmustikulise ilme. Valda läbib Võrtsjärvest alguse saav ning Peipsi järve suubub Suur-Emajõgi, mis on ainsa jõena Eestis täies ulatuses laevatav.

Mäksa vald jääb **Ida-Eesti suurte soomassiivide piirkonda**, rohkem kui kolmandiku omavalitsuse pindalast hõlmab looduskaitse alla kuuluv Emajõe-Suursoo. Emajõe-Suursoo puhul on tegemist ühe vanima Tartumaa sooga. Aegade jooksul on soomassiiv välja kujunenud Eesti suurimaks deltasoostikuks, mille ulatus põhjast lõunasse on 30 kilomeetrit ja läänest itta 18 kilomeetrit. Soo pindala on umbes 200 km². Emajõe-Suursoo põhiline väärtus on märgade elupaikade suur mitmekesisus ning ulatuslik ja terviklik, regionile ainuomane Emajõe deltasoostik, koos haruldaste, ohustatud ja kaitsealuste liikide ning kooslustega.

Maavaradest leidub Mäksa vallas ehitusliiva, ehituskruusa, hästilagunenud turvast, järvemuda ja järvelupja.

3.2 Elanikud

Mäksa vallas elab 01.01.2010 seisuga 1720 inimest.

Tabel 1 Mäksa valla elanike arv ja vanuseline jaotus 01.01.2009 ja 01.01.2010

Vanus	Elanike arv 01.01.2009	Elanike arv 01.01.2010
0-15	294	277
16-64	1148	1154
65 ja vanemad	291	289
KOKKU	1727	1720

*allikas: Rahvastikuregister

Kokku on omavalitsuses 16 küla, millest suurimad on Melliste, Kaagvere, Võõpste ja Mäksa. Keskmise asustustihedus on 12 inimest ruutkilomeetri kohta (suure osa valla pindalast moodustab Emajõe-Suursoo).

Tabel 2 Mäksa valla elanike arv külade jaotuses

Küla/aasta	1989	1996	2000	2006	2008	2009
Aruaia	53	46	40	40	41	39
Kaagvere	323	326	274	280	256	256
Kaarlimõisa	73	70	58	55	57	60
Kastre	70	70	54	45	44	37
Melliste	456	438	456	512	482	490
Mäksa	118	116	120	103	123	133
Mäletjärve	54	55	59	55	55	55
Poka	90	88	93	96	94	96
Sarakuste	61	62	60	61	59	59
Sudaste	76	79	86	82	95	88
Tammevaldma	61	64	59	53	57	55
Tigase	56	61	62	66	62	66
Vana- Kastre	66	62	60	71	69	64
Veskimäe	39	41	38	50	45	44
Võruküla	38	38	46	35	41	41
Võõpste	143	156	145	132	138	132
valla täpsusega				11	9	5
Kokku	1777	1772	1710	1747	1727	1720

*allikas: Mäksa vallavalitsus

2009. aastal laekus omavalitsuse tuludesse tulumaksu 9 904 627 krooni, mis on 13% väiksem kui 2008. aastal laekunud 11 326 774 krooni. Aastal 2007 laekus tulumaksu 9 560 873 krooni ning 2006. aastal 7 324 892 krooni. 2010. aastal on prognoositav tulumaksu laekumine 9 113 000 krooni.

Mäksa vallas oli 31.01.2009.a seisuga ametlikult töötutena registreeritud 39 inimest ning 31.12.2009 seisuga 94 inimest. Tartu maakonna valdades tervikuna oli töötuid 31.12.2009.a seisuga kokku 2253 inimest. Allikas: www.tootukassa.ee

3.3 Mäksa valla ajalooline kujunemine

Vald omavalitsusüksusena sätestati seadusega 1866.a. Maakogukonnaks nimetati teatud territooriumil elavat ja teatud seisusesse kuuluvat rahva hulka. 1866. aasta seadus määras kogukonna alammääraks 200 meeshinge. 1890-ndail aastail valdade arvu vähendati - Tartumaa 148 009 elanikku kuulus 73 valla alla. Seniste väikeste valdade (Kaagvere, Mäksa, Sarakuste ja Poka) liitumisega moodustus ühine Mäksa vald. Omaette üksus oli seni Kastre vald. 1904. aastal liideti Kastre ja Võnnu valla külad ning moodustus Kastre-Võnnu vald.

1922. aasta lõpuks oli Tartumaal 63 valda, Mäksa elanike arv oli 3942, mis oli maakonnas suuruselt teine. 1938.a. valla piiride reformiga liideti Kastre-Võnnu valla idapoolne osa ja Kastre asundus Mäksa vallaga. Valla piir ulatus veel Peipsini.

1945. aastal toimus uus haldusreform, mille tulemusena tekkisid valdadest väiksemad omavalitsusüksused - külanõukogud. Tartu maakonna 9 vallast moodustati 22 külanõukogu. Mäksa valla piires moodustati 3 külanõukogu: Melliste külanõukogu, Mäksa külanõukogu ja Võõpste külanõukogu. 1954.a. oli oluline muudatus külanõukogude arvu kärpimisel Mäksa - Melliste ja Võõpste külanõukogust moodustati Mäksa külanõukogu. 1968.a. piirimuudatusega pidi Mäksa külanõukogu oma Peipsiäärse ala loovutama Koosa külanõukogule (284 ha).

1977. aasta haldusreform nägi ette pisikülade liitmise, kas omavahel või suurematega. Mäksa külanõukogus moodustus 16 küla: Aruaia, Kaagvere, Kaarlimõisa, Kastre, Melliste, Mäksa, Mäletjärve, Poka, Sarakuste, Sudaste, Tammevaldma, Tigase, Vana-Kastre, Veskimäe, Võruküla, Võõpste küla.

1989. aastal võeti vastu kohaliku omavalitsuse aluste seadus ja haldussüsteemi loomise seadus. 16. mail 1991. aastal omistati Mäksa vallale omavalitsuslik staatus.

4. SWOT- analüüs

Mäksa valla hetkeolukorrast ettekujutuse saamiseks viidi läbi Mäksa valla tugevusi ja nõrkusi, väliskeskkonnast tulenevaid võimalusi ja ohtusid kajastav SWOT-analüüs. Hetkeolukorra kaardistasid Mäksa valla ametnikud ja allasutuste juhid novembris 2008.a.

SWOT-analüüsi eesmärgiks on fikseerida omavalitsuse hetkeolukord, et antud näitajate kaudu leida piirkonna arengu korraldamiseks vajalikud strateegiad. SWOT-analüüsi tulemused on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 3 Mäksa valla SWOT- analüüs

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ol style="list-style-type: none"> 1. Elanikkonna stabiilne suurus ja nende igakülgne väärtustamine omavalitsuse poolt; 2. Paiknemine Tartu linna kui regiooni tõmbekeskuse läheduses; 3. Mäksa valla territooriumil paiknev Emajõe-Suursoo kui omanäoline looduskeskkond Eestis ja lähivälismaal; 4. Pikaajaliste põllumajandustraditsioonide olemasolu ning hästi arenenud põllumajandusettevõtted; 5. Erinevate ettevõtete olemasolu ja tegevus piirkonna tööandjatena; 6. Kaasaegne haridussüsteem ja võimalused huvitegevuseks (Melliste Algkool-Lasteaed, noortekeskus, spordihoone, raamatukogud); 7. Tartu-Räpina maantee kui piirkonna peamise liikumistrajektoori ja arengumootori kulgemine läbi omavalitsuse territooriumi; 8. Huvi- ja seltsitegevuse hea korraldus, omanäoliste ja pikaajaliste traditsioonidega kultuuri- ja spordiürituste läbiviimine (Kastre pargipeod, vanavara laat, Melliste triatlon); 9. Puhkekohtade (veekogud) olemasolu valla asulates; 10. Kavastu parve kui Eesti kontekstis ainulaadse ja erilmelise turismiobjekti olemasolu; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paiknemine Tartu linna kui regiooni tõmbekeskuse vahetus läheduses – Mäksa vald kui „magala“, konkureerimine Tartuga inimeste vaba ajaga seotud harjumuste ja tegemiste osas; 2. Elanike vähene aktiivsus omavalitsuse ja kogukonna tegemistest osavõtmisel; 3. Kiriku ja kalmistu puudumine omavalitsuse territooriumil; 4. Ühistranspordi puudulik korraldus omavalitsuse sees, omavalitsuste vahel ning maakonnakeskusega; 5. Vähene inimeste ettevõtlusaktiivsus; 6. Töökohtade vähesus omavalitsuses; 7. Asulate osaliselt amortiseerunud vee- ja kanalisatsioonisüsteemid; 8. Erinevate loodus-, kultuuri- ja ajalooobjektide vähene eksponeerimine; 9. Sportimis- ja aktiivse vaba aja veetmise võimaluste vähesus väljaspool keskasulat ning seltsitegevuseks vajalike ruumide puudumine Mäksa külas; 10. Kohalike avalike teede halb olukord ja küladevaheliste riigimaanteedetolmuva katte puudumine;
VÕIMALUSED	OHUD
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ettevõtete loomisele ja arengule kaasaaitamine ning ettevõtlusega seotud investeeringute ligimeelitamine omavalitsuses; 2. Looduse ja kalastusega seotud turismivaldkondade arendamine, Emajõe ning Ahja jõe turismikoridori ning Emajõe-Suursoo looduspiirkonna arenguga seotud arendustegevuste elluviimine; 3. Erinevate siseriiklike ja Euroopa Liidu toetusvõimaluste laialdasem kasutamine omavalitsuse investeeringute teostamisel; 4. Planeeritud ja hästi ette valmistatud haldusreformi läbiviimine; 5. Maade munitsipaliseerimine ning nende kasutuselevõtmine ettevõtluskeskkonna arenguks ja avalike teenuste pakkumiseks. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Võimalik ääremaastumine Tartumaa ja Eesti kontekstis (elanikkonna vähenemine, ettevõtete ümberpaiknemine, regionaalpoliitika suund suuremate tõmbekeskuste väljaarendamisele); 2. Piirkonna omavalitsuste planeerimata liitumine või liitmine; 3. Eesti riigi ühekülgne energiamajandus ja – poliitika; 4. Omavalitsuse tulubaasi vähenemine pikaajalise majanduslanguse tingimustes; 5. Omavalitsuse elanikkonna kiire vananemine ja tööealise elanikkonna väljaränne.

5. Mäksa valla visioon, missioon ja arengueesmärgid 2026

5.1. Mäksa valla visioon:

MÄKSA VALD – PARIM PAIK ELAMISEKS TARTUMAAL

Mäksa vallal kui Tartu linna lähipiirkonnas asuval vallal on mitmeid võimalusi kujuneda kvaliteetse elukeskkonnaga omavalitsuseks, kus on arenenud elamu- ja puhkemajandus ning ettevõtlus.

5.2. Mäksa valla missioon:

KINDLUSTADA MÄKSA VALLA ELANIKELE KÕRGE ELUKVALITEET

Mäksa valla arengu keskseks näitajaks aastani 2026 on inimene ja tema elukvaliteedi tagamine.

5.3. Mäksa valla arengueesmärgid aastaks 2026:

E 1	Efektiivne ja kodanikulähedane juhtimine: <ul style="list-style-type: none"> - kõigile soovijatele on tagatud e-omavalitsuse võimalus; - vallavalitsuses töötavad motiveeritud, arenguvõimelised ja pädevad teenistujad; - küladele ja seltsidele on üle antud osaliselt valla funktsioone; - piirkonna kohalike omavalitsuste vahel toimub efektiivne; - toimib koostöö kohaliku omavalitsuse, ettevõtete ja kolmanda sektori vahel; - valla arengusse on kaasatud hulgaliselt eelarveväliseid ressursse.
E 2	Turvalisuse säilitamine ja suurendamine: <ul style="list-style-type: none"> - Mäksa konstaablipunkt on kaasaegsete ruumide ja võimalustega konstaablipunkt; - vallas tegutseb aktiivselt kaitseliidu/naiskodukaitse üksus, kaasates 100 osalejat. - tegutseb kohalik pritsimeeste ühendus.
E 3	Elanikele on tagatud vajalikud (era)teenused: <ul style="list-style-type: none"> - vallas on kaasaegsete ruumide ning võimalustega perearsti- ja hambaraviteenus ning apteek ja veterinaararstipunkt; - vallasisene ja maakonnasisene ühistransport võimaldab vallaelanikel saada osa vallas pakutavatest teenustest (huvi – ja spordiringid). - kõigil vallaelanikel on oma koduvallas mugavalt võimalus sooritada esmased ostud; - ilmavaatlus on muudetud valla põllumajandusettevõtjatele tõhusaks abivahendiks; - postipunkti- ja pangateenus on elanikele mugavalt kättesaadav;

E 4	<p>Tagatud on valla teede heal tasemel hooldus ja olulisematele teedele on paigaldatud kõvakate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valla teed on hästi hooldatud, rekonstrueeritud ja tehakse tolmutõrjet suure liiklusintensiivsusega kruusateedele; - rekonstrueeritud on teede kõvakate Kaagvere ja Melliste külates; - Melliste-Võõpste ja Melliste-Heiti riigimaanteed on kaetud mustkattega. - Kaagvere – Roiu riigimaanteed vaheline kruusatee on muudetud tolmuvabaks. - On rajatud kergteid liiklemiseks jalgratastega
E 5	<p>Vallas on jätkusuutlikud ettevõtted ja töökohad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vana-Kastres on välja arendatud tööstuspark; - valla põllumajandusettevõtjad teevad koostööd (ühise turunduse eesmärgil) ning on oluliselt suurendanud mahepõllumajanduse osakaalu; - vallas on erinevate majandussektorite ettevõtted.
E 6	<p>Miljööväärtuslik ja heakorrastatud elukeskkond:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valla üldplaneering arvestab valla erinevate piirkondade eripära; - elanikud on informeeritud ja kaasatud erinevatesse keskkonna säästmise projektidesse; - toimub heal tasemel jäätmekäitlus, mis on maksimaalselt suunatud taaskasutusele; - suuremates külates (Melliste, Kaagvere, Mäksa ja Võõpste) on mängu- ja puhkeplatsid ning on loodud tingimused tervisespordiks; - bussiootekohad on kaasaegsed; - suuremad liiklussõlmed, külad ja bussiootekohad on kaasaegselt valgustatud; - vallale kuuluvad eluruumid on remonditud ja vald teenib nende üürimisest üüritulu. - probleemsetes piirkondades on olemas sademevete äravoolusüsteem
E 7	<p>Elanikud on kindlustatud puhta joogivee ja reovee puhastamisega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melliste, Kaagvere, Võõpste, Poka, Vana-Kastre ja Mäksa külade elanikud ning seal asuvad ettevõtted ning asutused on kindlustatud puhta joogivee ja reovee puhastamisega; - vee-ettevõtja pakub mõistliku hinnaga teenust ja majandab edukalt; - kõik valla majapidamised on kindlustatud puhta joogiveega.
E 8	<p>Emajõe ääres on meeldiv elada ja puhata:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Emajõe ääres on säilitatud võimalikult traditsiooniline asustus; - Kavastu parv täidab elanike jõe ületamise funktsiooni ja on turistidele atraktiivne; - Emajõe ääres on loodud avalikud kohad telkimiseks ja kalastamiseks; - Emajõe ääres on avalikud kohad paatide vette laskmiseks (Kikassaare, Kastre ja Kaagvere).
E 9	<p>Külades on tugevad kogukonnad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - igal külal on kohalike elanike poolt koostatud oma küla arengukava; - külades tegutsevad külaseltsid ja on valitud külavanemad; - igas külas on elanike poolt avalikult kasutatav külaplats; - suuremates külates (Melliste, Kaagvere, Mäksa ja Võõpste) on elanike poolt avalikult kasutatav hoone või tuba.

<p>E 10</p>	<p>Elanike vaba aeg on huvitavate tegevustega sisustatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melliste ja Võõpste raamatukogud on kaasaegsete ruumide ja võimalustega raamatukogu- ja infoteenuse pakkujad; - valla elanikud kasutavad raamatukogude ruume vaba aja tegevusteks ning täiendõppeks; - Melliste noortekeskusse on ühinenud kõikide lähemate külade noored ning toimub koostöö naaberomavalitsuste noortega, vallasiseselt toimib noorte liikumist soosiv bussiliiklus; - Melliste Algkool-lasteaia spordihoones tegutsevad mitmed noorte ja täiskasvanute spordiringid (klassikaline tõstmine, võrkpall, korvpall, sulgpall, aeroobika); - elanikud tegelevad huviharidusega Mäksa valla ja teiste kohalike omavalitsuste huvikoolides; - regulaarselt toimuvad külades traditsioonilised üritused erinevatele elanikkonna gruppidele; - valla infoleht Meie Kodu teeb tihedat koostööd naaberomavalitsustega ja ilmub vähemalt kord kuus.
<p>E 11</p>	<p>Lastele ja täiskasvanutele on olemas head võimalused õppimiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melliste Algkool-lasteaiast on kasvanud kaasaegsete ruumide ja võimalustega põhikool-lasteaed, mis mahutab 90 koolilast ja 80 lasteaialast; - Melliste Põhikool-lasteaias on olemas kõik vajalikud tugisüsteemid laste toetamiseks - töökasvatusega ühitatud huvitegevus aitab rahuldada laste ja noorte ühistegutsemisvajadust ning pakub neile kasulikku rakendust. (Suvised (töö)laagrid). - valla elanikud kasutavad algkool-lasteaia ruume vaba aja tegevusteks ning täiendõppeks; - Kaagvere Erikool on kaasaegsete ruumide ja võimalustega kool, mille ruume on valla elanikel võimalik kasutada vaba aja tegevusteks ning täiendõppeks; - kõikidele õpilastele on tagatud tasuta koolitransport lähima sobiva koolini maakonnas.
<p>E 12</p>	<p>Elanikud on sotsiaalselt kaitstud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimib heal tasemel koduteenus ja eakatel on võimalus võimalikult kaua elada oma kodus; - toimib puuetega inimestele teenuste ja toetuste süsteem ning puuetega inimesed tunnevad end täisväärtuslike kogukonna liikmetena; - toimivad peretoetused, millega on loodud peredele turvatunne; - eluasemeteenus on kättesaadav abivajajatele; - elanikud on informeeritud ja kaasatud erinevatesse tervise edendamise projektidesse; - Hooldekodu Härmalõng on 55-kohaline kaasaegsete ruumide ja võimalustega üldhooldekodu; - Hooldekodu Härmalõng teeb tihedat koostööd teiste hooldekodudega ja hooldekodu juhtimisse on kaasatud spetsialiste naaberomavalitsustest.
<p>E 13</p>	<p>Energiasäästlikus ja jätkusuutlikus on tagatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ehitiste planeerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel järgitakse energiat säästvaid põhimõtteid ning tehnoloogilisi lahendusi. - välja on arendatud ja toimivad säästlikud ning kohalikke olusid arvestavad (kesk)küttesüsteemid. - noorsootöös juurutatakse säästlikkuse ja jätkusuutlikkuse ideid.

6. Mäksa valla olukord ja tegevused

6.1. Valla juhtimine

6.1.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa vallavolikogu on 9-liikmeline. Vallavolikogu on moodustanud neli alalist komisjoni: revisjonikomisjon, eelarvekomisjon, maa- ja majanduskomisjon ning sotsiaal- ja hariduskomisjon.

Revisjonikomisjon on kolmeliikmeline ja komisjon kontrollib vallavalitsuse tegevuse vastavust volikogu määrustele ja otsustele, valla ametiasutuste ja nende hallatavate asutuste raamatupidamise õigsust ja valla vara kasutamise sihipärasust, tulude tähtaegset sissenõudmist ja arvelevõtmist ning kulude vastavust valla eelarvele, valla poolt sõlmitud lepingute täitmist ning vallavalitsuse ja nende ametiasutuste tegevuse seaduslikkust ning otstarbekust.

Eelarvekomisjon on viieliikmeline ja komisjoni peamiseks ülesandeks on valla eelarve, lisaelarve ja eelarve muudatuste küsimustes vallavolikogule ja -valitsusele ettepanekute tegemine.

Maa- ja majanduskomisjon on neljaliikmeline ja komisjoni peamiseks ülesanneteks on valla üldplaneeringu, detailplaneeringute, maakorraldustoimingute, avalike teede ja nende korrashoiu, ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooni, avalike haljasalade, vaba aja veetmise kohtade, ühistranspordi, jäätmehoolduse ja valla hoonete küsimustes vallavolikogule ja -valitsusele ettepanekute tegemine.

Sotsiaal- ja hariduskomisjon on kuueliikmeline ning komisjoni peamiseks ülesanneteks on hariduse ja huvihariduse, sotsiaalhoolekande, noorsootöö, tervise kaitse, tervise edendamise ja haiguste ennetamisega ettepanekute tegemine.

Mäksa vallavalitsus, kui kohaliku omavalitsuse organ, on 4-liikmeline.

Tabel 4 Vallavolikogu ja tegevjuhtkonna liikmed 2010.a

	Tegev- ja kõrgema juhtkonna arv
Volikogu liikmed	9
Vallavalitsuse ja teenistuste juhid	6
Asutuste juhid	4

Mäksa vallavalitsuse, kui ametiasutuse ja vallavalitsuse hallatavate asutuste struktuuri kuuluvad järgmised ametikohad (kokku 52,095 ametikohta):

Tabel 5 Mäksa valla ja ametiasutuste teenistujate koosseisude nimestik seisuga 1.detsember 2009

Mäksa vallavalitsus	Ametikohtade arv	hõivatud ametikohtade arv	Vabade ametikohtade arv
Vallavanem	1	1	0
Kantselei			

Vallasekretär	1	1	0
Koristaja-majahoidja	0,5	0,5	0
Ilmavaatluse töötaja	0,1	0,1	0
Valla infolehe trükiettevalmistaja	0,1	0,1	0
Arvutispetsialist	0,2	0,2	0
Sotsiaalteenistus			
Sotsiaalnõunik	1	1	0
Hooldustöötaja	1	0,86	0,14
Noorsootöötaja	0,5	0,5	0
Ringijuhid	0,53	0,53	0
Ehitus- ja keskkonnateenistus			
Ehitus- ja keskkonnanõunik	1	1	0
Majandusteenistus			
Majandusnõunik	1	1	0
Majandustöoline	1	1	0
Raamatupidamisteenistus			
Pearaamatupidaja	1	1	0
Raamatupidaja	1	1	0
Melliste raamatukogu			
Raamatukogujuhataja	1	1	0
Raamatukoguhoidja	0,5	0	0,5 (eelarvestamata)
Võõpste raamatukogu			
Raamatukogujuhataja	1	1	0
Koristaja-majahoidja	0,5	0,5	0
Melliste Algkool-lasteaed			
Juhataja	1	1	0
Algkooliõpetaja	7,2	7,2	0
Lasteaiaõpetaja	9	9	0
Logopeed	1	1	0
Lasteaiaõpetaja abi	4	4	0
Koorijuht	0,34	0,34	0
Ringijuht	0,8	0,8	0
Majandusjuhataja	0,5	0,5	0
Kokk	1	1	0
Kokaabi	1	1	0
Köögi abitöoline	0,43	0,43	0
Puhastusteenindaja-pesukorrastaja	1	1	0
Aednik-majahoidja	1	1	0
Toidulaohoidja	0,5	0,5	0
Tervishoiutöötaja	0,5	0,5	0
Pikapäevarühma õpetaja	1,12	1,12	0
Eripedagoog	0,77	0,77	0
Sotsiaalpedagoog	0,5	0,5	0
Huvijuht	0,3	0,3	0
Projektijuht	0,2	0,2	0
Kooli juhtivõpetaja	0,2	0,2	0

Spordisaali administraator	1,4	1,4	0
Puhastusteenindaja	2,1	2,1	0
Sekretär	0,5	0,5	0

Mäksa vallas on külaelanike poolt valitud külavanemad Melliste ja Tigase külades. Mitmetes külades tegutsevad külaliikumise eestvedajatena seltsid: Melliste külas – MTÜ Kodukoht Mäksa, MTÜ Laulu- ja mänguselts Helin ja Seltsing Külavärv, Võõpste ja Aruaia külades – MTÜ Võõpste Pereklubi Noorus, Mäksa Maanaiste Selts ja Kaagvere külas – Külaselts Kawershof.

Läbi aastate on mitmetel tasanditel käsitletud Tartumaa omavalitsuste liitumist suuremateks omavalitsusüksusteks või halduskoostöö arendamist: liitumist kõigi Tartumaa omavalitsustega, liitumist Kagu-Tartumaa omavalitsustega, ajaloolise Võnnu kihelkonna piirides ühise omavalitsuse loomist või ühinemist lähimate naabritega, halduskoostööd nii lähinaabritega, kui ka teiste ühiste huvidega kohalike omavalitsustega, s.t. eluvaldkondade ühisarendamist ja -haldamist.

6.1.2. Valla juhtimise tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Vallavolikogu ja komisjonide töö arendamine	E 1
2.	Vallavalitsuse, kui KOV organi arendamine	E 1
3.	Vallavalitsuse, kui ametiasutuse, haldussuutlikkuse arendamine,	E 1
4.	Külavanemate ja -seltside aktiivsuse suurendamine	E 1, E 9
5.	Piirkonna omavalitsuste halduskoostöö arendamine ühiste avalike teenuste pakkumiseks	E 1
6.	Omavalitsuse, ettevõtete ja kolmanda sektori organisatsioonide koostöö arendamine	E 1, E 5, E 9
7.	Eelarveväliste ressursside ärakasutamine omavalitsuse investeeringute teostamisel. Vastava spetsialisti tööle võtmine või teenuse sisse ostmine	E 1

6.2. Avalik kord

6.2.1. Olukorra kirjeldus

Vallaelanike turvalisuse tagamisel on kesksel kohal päästeteenistus ja politsei. Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna Prefektuuri Korrakaitsebüroo Tartu Politseijaoskonna Mäksa konstaablipunkt asub Mäksa vallas Poka külas. Mäksa konstaablipunkt teenindab Luunja, Mäksa, Võnnu ja Piirissaare valdasid.

2009. aastal registreeriti Mäksa vallas 233 sündmust, mille uurimiseks alustati väärteomenetlust ning 40 sündmust, milles tuvastati kuriteo tunnused.

Registreeriti 136 liiklussüütegu, 19 avaliku korraga seonduvat süütegu, 18 teeseaduse rikkumist, 13 tubakaseaduse rikkumist, 18 kergemat varavastast süütegu ja 11 kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse rikkumist. Neljakümnest registreeritud kriminaalasjast moodustasid 15 karistusseadustik § 121, s.t. kehaline väärkohtlemine järgi kvalifitseeritavad kuriteod. Lisaks alustati 12 korral kriminaalmenetlust KarS § 199 järgi kvalifitseeritava varguse suhtes, kolmel korral oli tegemist laskemoona ebaseadusliku käitlemisega ning viiel juhul sõidukijuhtidega, kes on alkoholihoobes mootorsõidukit juhtinud kahel või enamal korral.

2009. aasta võrdluses 2008. aastaga on väärtegude arv langenud üle kahe korra ja kuritegude arv tõusnud 38%. Toime pandud kuritegudest on käolevaks hetkeks avastatud 62,5%. Kuritegevuse statistilise tõusu põhjuseks on Kaagvere Erikool, mis varsemast sagedamini kaasab politseid koolisiseste probleemide lahendamisse.

Tuginedes 2009. aasta statistilistele näitajatele, võib õiguskorra seisundit Mäksa valla territooriumil vaatamata raskele majanduslikule olukorrale riigis hinnata heaks.

Politseil on jätkuvalt plaanis pöörata suurt tähelepanu liiklusohutuse ja avaliku korra tagamisele. Samuti pööratakse edaspidi suurt tähelepanu alaealiste poolt ja alaealiste suhtes toime pandud süütegude avastamisele ja tõkestamisele. Koostöös Lõuna Prefektuuri Kriminaalbüroo Tartu kriminaalpolitseiga tehakse jätkuvalt koostööd takistamiseks varavastaste kuritegude kasvu piirkonnas.

Mäksa vald, kelle ruumides Mäksa konstaablipunkt asub, tasub kütte-, kommunaal- ja sidekulud.

Lõuna Eesti Päästkeskuse Võnnu komando asub Võnnu vallas Võnnu alevikus.

Kaitseliit on alaline, kõrge valmisolekuga vabatahtlik sõjaliselt organiseeritud jõud kõikjal Eestis eesmärgiga suurendada rahva turvalisust, liita rahvast ja kaitseväge riigi ühiseks kaitseks ning vajadusel kaitsta riiki sõjaliselt. Kaitseliit soovib kujuneda juhtivaks kaitsetahte esindajaks ning edendajaks „koduvallas“, sh tuleb edasi arendada Kaitseliidu tegevust vastavalt regionaalsetele eripäradele ning teha koostööd teiste jõustruktuuridega, valitsusasutustega, maavanematega, kohalike omavalitsustega ja teiste partneritega.

Kaitseliitu kuuluvad mitmed Mäksa valla elanikud, kuid vallas eraldi üksust ei ole.

6.2.2. Avaliku korra tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Valla poolt koostöö arendamine politsei- ja päästeametiga	E 2
2.	Valla poolt koostöö arendamine Kaitseliiduga	E 2

6.3. Majandus

6.3.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa vallas domineerib väike- ja keskmise suurusega ettevõtlus, mis on orienteeritud põllumajandussaaduste ja ehitusmaterjalide tootmisele ning puidu töötlemisele. Seisuga 01.09.2009 on Mäksa vallas kokku 89 äriühingut, millest 83 on osäühingud ning 36 inimest on füüsilisest isikust ettevõtjad. Ettevõtlus aktiivsust Tartumaal ja Mäksa vallas iseloomustab järgnev tabel.

Äriregistris registreeritud äriühingud ja FIE'd haldusüksuse ja õigusliku vormi järgi Tartumaal seisuga 01.09.2009.a

vald/linn	FIE	Aksiaselts	Osaühing	Tulundusühistu	Täisühing	Usaldusühistu	Üldkokkuvõtte	Elanike arv 01.01.2009	Ettevõtlusaktiivsus (ettevõtjate arv 1000 elaniku kohta)
Alatskivi vald	42	1	41	1		1	86	1405	61,2
Elva	48	9	288	2		4	351	6209	56,5
Haaslava vald	33	2	100	3			138	1830	75,4
Kallaste	6	1	18				25	1047	23,9
Kambja vald	79	1	132	4	1	3	220	2495	88,2
Konguta vald	45	1	48		1		95	1419	66,9
Laeva vald	27	2	51		1		81	874	92,7
Luunja vald	61	11	175		2	2	251	3047	82,4
Mäksa vald	36	5	83	1			125	1727	72,4
Meeksi vald	36		18				54	713	75,7
Nõo vald	50	9	163			2	224	3929	57,0
Peipsiääre vald	12	1	13	1			27	842	32,1
Piirisaare vald	3						3	92	32,6
Puhja vald	36	4	86	1			127	2403	52,9
Rannu vald	48		62			1	111	1745	63,6
Rõngu vald	57	11	102	1			171	2915	58,7

Tähtvere vald	29	7	166	3	1	1	207	2679	77,3	
Tartu	11									
	59	380	7507	10	34	55	9145	98466	92,9	
Tartu vald	12									
	1	27	393	3	2	10	556	5707	97,4	
Ülenurme vald	72	33	487	3		6	601	5631	106,7	
Vara vald	74	1	59	2		2	138	2049	67,3	
Võnnu vald	29	2	35	1			67	1124	59,6	
kokku	21	03	508	10027	36	42	87	12803	148348	86,3

(allikas: Tartu Ärinõuandla).

Majandustegevuse registrisse on seisuga 01.01.2010.a. kantud 17 ettevõtet/ettevõtjat, kelle tegevuskohaks on Mäksa vald. 16 ettevõtet/ettevõtjat tegutsevad kaubandustegevusega ja üks majutusega.

Suurimad põllumajandusettevõtted on taimekasvatuseühistu Mäksa Seeme, OÜ Melmilk ja AS Tamme Kuivatid. Neid iseloomustab umbes 10 miljoni kroonine aastakäive, töötajate arv üle 10 inimese ja investeeringud umbes 1,5 – 3 miljonit aastas.

Taimekasvatuseühistu Mäksa Seeme peamine tegevusala on taimekasvatus (teravili, raps, põldhein, kartul), kuid kõrvalharuna tegeletakse ka mesindusega. Haritavat pinda on 1051 ha. OÜ Melmilk tegeleb tõuveisekasvatusega piima tootmise ja tõuloomade müügi eesmärgil. Kasvatatakse must-valget tõugu veiseid. Karja suurus hetkel on 280 tõulehma ja 312 noorlooma. Kõrvaltegevuseks on taimekasvatus loomasöödaks. AS Tamme Kuivatid tegeleb teraviljakasvatuse ja seakasvatusega. Haritavat põllumaad on 850 ha. Sudaste külas asuvas Kisla sigalal on 2400 siga.

Põllumajandusega tegeleb Mäksa vallas 10 talupidajat. Peamiselt kasvatatakse köögivilja ja teravilja, vähesel määral ka maasikaid. Haritavat maad on keskmiselt ühe talupidaja kohta 20 ha. Palgatöötajõudu kasutatakse vähesel määral, peamiselt hooajatöödel.

Suuremad puidu- ja ehitusmaterjalide tööstusettevõtted on Vana-Kastre külas asuvad AS Columbia Kivi, AS Flainest ja OÜ Kastre Tööstus. AS Columbia Kivi toodab betoonist õõnes- ja täisplokke, müüri-, sillutis-, ja äärekive. OÜ Kastre Tööstus tegeleb nii ehitusmaterjalide tootmise kui ka puidu töötlemisega. AS Flainest tegeleb puidu varumise ja töötlemise ning saematerjali tootmisega. Tegemist on üle 10 töötajaga ettevõtetega, kes tegelevad ka toodangu eksportimisega.

Puidu töötlemise ja ehitusmaterjalide tootmisega tegelevad Mäksa vallas ka 7 väiksemat ettevõtet, kelle töötajate arv jääb alla 10 (enamusest 3-4).

Mäksa vald on ühel korral aastas korraldanud ettevõtjate ümarlauda, kuhu on kutsutud kõiki Mäksa valla ettevõtjaid üheskoos arutama ettevõtluse ja valla arengute üle. Ettevõtjate huvi kokkusaamise vastu ja osalemine sellel on olnud aktiivne.

Omavalitsuse ja ettevõtjate peamiseks probleemiks on kvalifitseeritud, motiveeritud ja kohusetundlike oskustöölise puudumine. Samas töötute arv kasvab. Töötute arvu kasvu vältimiseks on vaja luua kiireid ja tõhusaid täiend- ja ümberõppevõimalusi.

Enamus kohalikust ettevõtlusest põhineb lihtsate ja tööjõumahukate toodete kasvatamisel ja valmistamisel, mida iseloomustab vähene innovatiivsus. See teeb antud ettevõtte haavatavateks majanduses toimuvate languste suhtes. Mäksa valla loodusressursse arvestades on liialt väike osakaal puhkemajanduse ja turismi alasel ettevõtlusel.

Mäksa valla ja võrdlusena Tartu maakonna elanike aastasest keskmisest sissetulekust annab ülevaate tulumaksu laekumine omavalitsuste eelarvesse, mis on kajastatud järgnevas tabelis:

Tulumaksu laekumine 2008. ja 2009. aastal.

KOV	elanike arv 01.01.09	2008.a. laekumine	2009.a. laekumine	muutus %	+, - (kroonides)	tulumaks 1 elaniku kohta 2009.a.
Tartu vald	5 707	40 769 077	37 844 455	-7%	-2 924 622	6 631
Luunja vald	3 047	23 199 716	21 168 224	-9%	-2 031 492	6 947
Alatskivi vald	1 405	6 886 458	6 197 340	-10%	-689 118	4 411
Konguta vald	1 419	8 920 116	7 944 647	-11%	-975 469	5 599
Kallaste linn	1 047	4 506 618	4 006 361	-11%	-500 257	3 827
Nõo vald	3 929	30 164 566	26 791 267	-11%	-3 373 299	6 819
Elva linn	6 209	46 959 423	41 565 956	-11%	-5 393 467	6 694
Rõngu vald	2 915	18 790 564	16 621 604	-12%	-2 168 960	5 702
Haaslava vald	1 830	12 623 817	11 061 798	-12%	-1 562 019	6 045
Tartu linn	98 466	874 597 662	765 875 357	-12%	-108 722 305	7 778
Mäksa vald	1 727	11 326 774	9 904 627	-13%	-1 422 147	5 735
Kambja vald	2 495	15 953 081	13 944 046	-13%	-2 009 035	5 589
Tähtvere vald	2 679	24 539 227	21 309 393	-13%	-3 229 834	7 954
Rannu vald	1 745	11 809 238	10 212 800	-14%	-1 596 438	5 853
Võnnu vald	1 124	6 566 216	5 653 339	-14%	-912 877	5 030
Puhja vald	2 403	16 592 697	13 944 472	-16%	-2 648 225	5 803
Vara vald	2 049	11 755 692	9 820 859	-16%	-1 934 833	4 793
Meeksi vald	713	3 250 996	2 627 272	-19%	-623 724	3 685
Ülenurme vald	5 631	57 821 624	46 648 785	-19%	-11 172 839	8 284
Laeva vald	874	6 861 650	5 484 570	-20%	-1 377 080	6 275
Peipsiääre vald	842	2 604 955	1 872 280	-28%	-732 675	2 224

Piirissaare vald	92	231 537	143 522	-38%	-88 015	1 560
------------------	----	---------	---------	------	---------	-------

Riigimaanteedest läbib Mäksa valda põhjast lõunasse Tartu – Räpina – Värskas tugimaantee (nr 45). Lisaks paikneb vallas Lõuna Regionaalse Maanteeameti hallatav kõrvalmaantee võrgustik. Kõrvalteedest on kõvakattega Roiu – Vana-Kastre – Kastre – Võõpste lõik, Kaagvere külla kulgev tee ja Melliste – Poka lõik. Riigimaanteede hooldus on hea.

Kohalikke teid on kokku 88,5 km. Neist 1,9 km kõvakattega ja 85,9 km kruusakattega. Avalikud teed tagavad juurdepääsu avalikele asutustele, veekogudele ja rajatistele, majapidamiste kogumitele ning mille kaudu toimib läbiv liiklus. Teedevõrgustik on piisav. Kõvakattega teede olukord on rahuldav, kuid kõvakattega teede osakaal on kõigest valla teedest väike. Kruusakattega teede olukord on üldjoontes rahuldav, kohati veel mitterahuldav. Mitmed truubid ja kraavid on avariilises olukorras.

Vallaelanike olulisim liikumissuund on Tartu suund, mis asub Vana-Kastrest ~10 km, Mellistest ~15 km, Kaagverest ~13 km, Võõpsest ~22 km ja Mäletjärvelt ~15 km kaugusel. Enamike valla asulatega on igapäevane ühistransport tagatud. Maakonnakeskuse Tartuga on halb ühendus Mäletjärve, Tigase ja Kaarlimõisa piirkondade elanikel. Mäksa vald maakonnaliine rahaliselt ei toeta.

Koolipäevadel on võimalik kasutada valla õpilasliini hommikul algusega kell 7.20 marsruudil Võõpste – Kastre - Veskimäe – Mäksa - Sarakuste – Vana-Kastre - Kaagvere – Kiska ehk Sudaste – Poka – Melliste Oraviku – Rookse – Hammaste – Võõnu ja õhtul algusega kell 15 Võõnu – Hammaste – Rookse – Melliste Oraviku – Kiska ehk Sudaste – Kaagvere – Vana-Kastre - Sarakuste – Mäksa – Veskimäe – Kastre - Võõpste.

Kord nädalas, neljapäeviti, sõidab vallabuss, millega saavad kaugemate külade (Aruaia, Võõpste, Veskimäe, Kaarlimõisa, Mäksa, Sarakuste, Vana-Kastre, Kaagvere ja Mäletjärve) inimesed vallakeskusesse, raamatukokku, spordihoonesse, arstipunkti, apteeki ja kauplusesse.

Maareformi osas on vaja lõpule viia toimingud seoses ligikaudu 50 erineva objektiga. Maareformi eeltoimingute tegemiseks on sõlmimisel töövõtuleping.

Ilmavaatlust on Mäksa vallas läbi viidud alates 1975. aastast. Ilmavaatluse andmed on alates 2008. aastast kõigile tutvumiseks kättesaadavad Mäksa valla kodulehel. Mäksa vallavalitsuses on moodustatud ilmavaatluse töötaja ametikoht kuluga 1,5 tuh krooni 2009. aastal.

Põllumajandus- ja lemmikloomade ravi ning haiguste ennetamise eesmärgil on vallas veterinaar. Mäksa vald toetab veterinaari 2010. aastal rahaliselt 6,0 tuh krooniga. Sõlmitud on koostööleping kodutute loomade varjupaigaga.

Kavastu parv pandi käima 1899. aasta suvel, mis lihtsustas märgatavalt ümbruskonna eluolu. 1983. aastal parveliiklus katkes, kuna üleveo kett läks katki. 1999. aastal taastati Kavastu parv ja parveliiklus kahe Emajõe kalda vahel koostöös Luunja vallaga. Käesoleval ajal on Kavastu parv ainuke Eesti siseveekogul asuv ametlik parv. Kuni 2009.a. lõpuni oli Mäksa vallavalitsuse majandusteenistuses kaks parvetöötajat ja Kavastu parve kuludest kattis Mäksa vald $\frac{1}{3}$ (2009.a 50,0 tuh krooni aastas) ja Luunja vald $\frac{2}{3}$ kuludest. Alates 2010. aastast korraldab ja rahastab Kavastu parvega seonduvat Luunja vald.

Melliste postipunkt on vallas ainuke postiteenuseid pakkuv postiasutus. Eesti Posti soov muuta postiasutused kasumlikeks, on tinginud olukorra, kus Mäksa vald, kellele Melliste postipunkti ruumid kuuluvad, ei võta Eesti Postilt teenindusruumide kasutamise eest üüri ning toetab seeläbi postipunkti säilimist.

Autokauplus on valla kaugemate külade Aruaia, Võõpste, Veskimäe, Kaarlimõisa, Sarakuste, Vana-Kastre, ja Mäletjärve inimestele ainsaks kaupluseks lähipiirkonnas ning Mäksa ja Kaagvere elanikele alternatiivseks kaupluse võimaluseks. Mäksa vald toetab autokauplust rahaliselt 2009. aastal 24,0 tuh krooniga.

Mäksa valda külastab regulaarselt Swedbank'i pangabuss, mille lahtioleku aegade kohta saab infot Mäksa valla kodulehelt ning vallas asuvatelt infostendidelt.

6.3.2. Majanduse valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Soodsa ettevõtluskeskkonna loomine läbi ettevõtlusega seotud infrastruktuuride rajamise, informatsiooni vahendamise, koolituste ja teabepäevade korraldamise ning ettevõtjate tunnustamise	E 5
2.	Teede hoolduse arendamine, teekatete kapitaalremont läbipaistvate hangete abil. Valla traktori teenistusvalmiduses hoidmine.	E 4
3.	Melliste-Võõpste tee mustkattega katmise soosimine	E 4
4.	Kaagvere – Roiu tee vahelise kruusatee tolmuwabaks muutmise soosimine	E 4
5.	Melliste-Heiti tee mustkattega katmise soosimine	E 4
6.	Probleemsete piirkondade ühistranspordiga katmine ja ühistranspordi arendamine (reedene või laupäevane bussiring noortekeskuse, raamatukogude ja spordihoone külastamiseks).	E 3
7.	Maareformi lõpule viimine.	E 1
8.	Ilmavaatluse traditsiooni säilitamine ja arendamine.	E 3
9.	Veterinaarteenuse kättesaadavuse tagamine ja aruandluse avaldamine.	E 3
10.	Koostöös Luunja vallaga Kavastu parveliikluse arendamine ning Mäksa valla poolse toetuse taastamine.	E 8
11.	Melliste postipunkti säilimise toetamine.	E 3
12.	Kauplusauto ringi säilitamine valla kaugemates külades.	E 3
13.	Renoveeritakse ja rekonstrueeritakse olemasolevaid energiamahukaid küttesüsteeme ning ehitatakse uusi lähtuvalt säästlikkuse põhimõttest.	E 13
14.	Uute töökohtade loomise ning kohapeal toimuva väljaõppe toetamine.	E 5

6.4. Keskkonnakaitse

6.4.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa valla looduskeskkonna seisund on üldiselt hea. Maavaradest leidub Mäksa vallas ehitusliiva, ehituskruusa, hästilagunenud turvast, järvemuda ja järvelupja. Põllumajanduslikust suurtootmises on sõnniku ja väetisemajandust korraldatud keskkonnateadlikult. Tootjad on rajanud loomakasvatuse juurde eriehitisi ja peavad sõnniku laotamisel kinni heast tavast ja normatiividest.

Mäksa vallas asuvad avalikud veekogud on Suur-Emajõgi (on valla põhjapoolseks piiriks), Luutsna oja, Poka järv (Poka külas), Tamme järv (Tigase külas), Melliste paisjärv (Melliste külas), Olli järv (paisjärv) (Tammevaldma külas), Võõpste paisjärv (Aruaia külas) ja Agali järv (Mäksa külas). Lisaks asuvad vallas veel Kaikjärv (Sudaste külas), Lavatsi järv (Poka ja Mäletjärve külas), Kaanjärv (Mäletjärve külas). Veel asuvad osaliselt Mäksa vallas Kalli järv (Kastre külas) ja Kriimani järv (Mäletjärve külas).

Emajõe-Suursoo toimib ökoloogilise tervikuna ja inimtegevuse mõju sellele praktiliselt puudub. Soo põlenguid esinenud ei ole. Maakondlik rohevõrgustik taimede levikuala ja loomade liikumisteedena on toimiv eriti Emajõe kaldaaladel, kuid katkeb intensiivse põllumajanduse tõttu osaliselt põldudel. Emajõe kaldaaladel on pidev surve ehituskeeluvööndi vähendamiseks, rohevõrgustiku katkestamiseks ja uute paadikanalite rajamiseks.

Natura võrgustiku alad: Lavatsi järve loodusala (5 ha) Poka külas, on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi kaitseks. Kaitstav elupaigatüüp: vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130). Emajõe-Suursoo loodusala (22870 ha) on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade kaitseks. Kaitstavad elupaigatüübid: vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), rabad (7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), vanad loodusmetsad (9010), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080), siirdesoo- ja rabametsad (91D0).

Vallas on järgmised kaitsealused pargid: Kastre park, Mäksa park ning Kaagvere park ja puistee.

Põhjavesi on tänu savi kihile suuremas osas reostuse eest kaitstud, välja arvatud Kaagvere küla ja selle lähiümbrus ligikaudses suuruses 1,6 km². Sellel alal tuleb eriti tähelepanelikult järgida reoveesüsteemide ehitust ning heakorda.

Mäksa vallas korraldatud jäätmevedu käivitunud ei ole. Hajaasustuses puuduvad elanikel tihti jäätmeveolepingud jäätmekäitlusettevõtetega. Avalikud olmeprügi kogumise mahutid asuvad bussijaamades, avalike asutuste läheduses ja supluskohtades.

Paberi ja pakendite sorteerimiseks on vastavad konteinerid paigutatud Melliste, Kaagvere, Sudaste, Mäksa, Võõpste ja Poka külates. Taaskasutusorganisatsioonide konteinereid on valla territooriumil piisavalt. Vallas puudub jäätmete ladestusala, kompostimisväljak, ümberlaadimisjaam, jäätmejaam ja jäätmete kogumise ning sorteerimise punkt.

Ohtlike- ja suurjäätmeid kogutakse kogumisringidega üks kord aastas. Statsionaarsed ohtlike jäätmete konteinerid puuduvad. Vajalik on ohtlike jäätmete kogumiskoha rajamine või konteineri paigaldamine.

Mäksa vald hooldab kahte supluskohta (Melliste ja Võõpste paisjärvede ääres) ja 124 700 m² haljasalaid.

Haljasalad, mida niidetakse kaks korda kuus: vallamaja ümbruses (ca 7500 m²), Melliste paisjärve rand (ca 5000 m²), Melliste Oraviku haljasala (ca 13 000 m²; 6500 m² niitmise eest võimalik esitada arve AS-le Emajõe Veevärk), Melliste meditsiinikeskuse ümbrus (ca 900 m²), Kaagvere staadion (ca 23 000 m²), Kaagvere küla laste mänguväljak (ca 1900 m²), Võõpste paisjärve äär (ca 250 m²). Kokku sisseostetava teenusena niidetav pindala umbes 35 000 m² ja majandusteenistuse tehnikaga 16 500 m².

Haljasalad, mida niidetakse kaks korda suve jooksul või vastavalt vajadusele: Kaagvere katlamaja jt hoonete läheduses (ca 700 m²), Melliste kool (ca 5000 m²), bussipeatused, Mäksa pargi allée, teadetahvli ala (kokku ca 1000 m²). Kokku majandusteenistuse tehnikaga 2200 m².

Parkide niitmine: Kaagvere park (ca 9000 m² sisseostetav teenus ratastaraktori ja hooldusniidukiga) – toimub riigi rahastamisel, viimasel ajal hangete näol, vallal kohustused puuduvad, Kastre park nn õunaaed ja parkla (ca 22 000 m² sisseostetav teenus ratastaraktori ja hooldusniidukiga), Kastre pargi ala (ca 60 000 m² Hooldekodu Härmalõng poolt hooldatav ja niidetav).

Suuremates külades (Melliste, Kaagvere, Mäksa, Võõpste) puuduvad praktiliselt mängu- ja puhkeplatsid ning -rajatised ja võimalused tervisespordi tegemiseks.

6.4.2. Keskkonna valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Üldplaneeringu kehtestamise ja regulaarne uuendamine	E 6, E 8
2.	Keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi elanike teavitamise ja kaasamise	E 6
3.	Keskkonda säästva jäätmehoolduse käivitamine ja arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo kehtestamine 2010 .aasta lõpuks	E 6
4.	Bussipeatuste, supluskohtade ja haljasalade heakorrastamine	E 6
5.	Agali järve äärde piirkondliku avaliku supluskohta kavandamine ja rajamine	E 6
6.	Kaagvere koolikompleksi ümberpaigutamisel aktiivne kaasaaitamine kasutusest väljalangenud hoonetele uue kasutusotstarbe leidmiseks (näiteks midagi seoses sisevete laevandusega).	E 6
7.	Veskimäe külas Emajõe ja maantee vahelisel alal regionaalse avaliku puhkekoha kavandamine ja rajamine (jalgratta- ja veeturism).	E 8
8.	Kaagvere ja Kastre parkides kauni ja kõigile kättesaadava looduskeskkonna kujundamine	E 6
9.	Suuremates külades (Melliste, Kaagvere, Mäksa ja Võõpste) mängu- ja	E 6

	puhkeplatside rajamine ning tingimuste loomine tervisespordiks	
10.	Kompostimisväljaku rajamise soosimine ning loodava teenuse pakkumine koduvallas ja väljaspool valla piire	E 6, E5

6.5. Elamu- ja kommunaalmajandus

6.5.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa vallale kuulub 12 korterit, mis paiknevad Mellites, Kaagveres ja Mäksal. Valla omandis olevates korterites paiknevad Melliste raamatukogu ja Melliste postipunkt, 4 korterit on sotsiaalkorterid, 1 tööandja eluruum ja 7 korterit üüritakse elanikele. Elamumajanduse eesmärgiks oli läbi korterite üürimise tuua valda noori perekondi, kuid huvi vähesuse tõttu ollakse sunnitud neid üürima kõigile soovijatele. Korteri üldine olukord on rahuldav. Korteri üürimisel eraisikutele on probleemiks üürivõlad.

Mäksa vallas on ühisveevärk- ja kanalisatsioon viies külas: Melliste, Kaagvere, Võõpste, Mäksa ja Poka külades. Kokku teenindab nimetatud süsteeme 6 puurkaevu, millest üks on reservis. Kaevud on üldkokkuvõttes heas olukorras. Kaasajastatud on Mäksa pumpla, mis on suures osas 2008.a rekonstrueeritud, Kaagvere ja Võõpste pumplad on rekonstrueeritud 2009.a. Rahuldavas olukorras on ka Melliste pumpla, mis on 1999.a rekonstrueeritud. Mitmes valla puurkaevus on vesi kare, raua- ja mangaanirikas. Vesivarustuse jaotustorustik ja jaotuskaevud on amortiseerunud Melliste, Mäksa ja Poka külades, tihti esineb purunemisi. Torustik on enamjaolt metallist. Nõuetekohased kinnistute liitumispunktid praktiliselt puuduvad. Rekonstrueeritud on täielikult Kaagvere ja Võõpste asula vesivarustuse jaotustorustik.

Kanalisatsioonirajatised on halvas olukorras Mäksa külas ja osaliselt Võõpste külas. Torustik on amortiseerunud ja ebatihed, tihti esineb ummistusi. 2009. – 2010.a. on rekonstrueeritud Melliste reoveepuhasti ja reoveetorustik, rajati Kaagvere reoveepuhasti ja rekonstrueeriti reoveetorustik. Võõpste ja Mäksa reovesi kogutakse lõppfaasis biotiikidesse, kust see voolab edasi suublasse. Biotiigid on halvas olukorras: setet täis, ümbrus võsastunud ja ligipääsuvõimalused halvad. Poka külas ühiskanalisatsioon puudub, reovesi immutatakse, kogutakse kinnistupõhiselt kogumiskaevudesse või kogumismahutitesse.

Melliste, Kaagvere, Mäksa, Poka ja Võõpste ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni rajatised on võõrandatud AS-le Emajõe Veevärk, et viia läbi Euroopa Liidu struktuurfondide abil rekonstrueerimistöid. Eelnimetatud rajatiste alused kinnistud on AS-le Emajõe Veevärk üleandmisel. AS Emajõe Veevärk on määratud Mäksa vallas vee-ettevõtjaks.

Mäksa vald on AS-i Emajõe Veevärk üks asutajatest ning väikeaktsionär. Vastavalt asutamislepingule peavad omanikud kandma äriühingu halduskulud seni, kuni asutajate veevarustus- ja reoveesüsteemid on rekonstrueeritud ning rekonstrueeritud süsteemid on äriühingule majandamiseks üle antud.

Üle-eestilise Hajaasustuse veeprogrammiga soovitakse tagada või parandada kõigi maakondade hajaasustusega piirkondades majapidamiste joogivee kättesaadavust. Toetuse suurus on kuni $\frac{2}{3}$ projekti abikõlblikest kuludest s.h. kohaliku omavalitsuse toetus peab olema $\frac{1}{3}$. Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peab kokku moodustama vähemalt

1/3 projekti abikõlblikest kuludest. 2008.a laekus 10 taotlust, milleks eraldati Mäksa valla poolset toetust kokku 322,0 tuh krooni. 2009.a laekus 3 taotlust ja eraldati valla poolset toetust kokku 60 tuh krooni.

Tänavalgustus on Melliste külas (Oraviku ringtee, koolimaja piirkond ja Mäe-Järve tänav, lisaks Tartu-Räpina mnt. ülekäiguraja ja kõnnitee läheduses), Kaagvere külas (korterelamute piirkond), Mäksa külas (bussipeatus, korterelamute juurde viiv tee, Kaia ja Maia uuselamurajoon), Võõpste külas (bussipeatuse ja riigimaantee läheduses), Kastre külas (bussipeatuse läheduses ja parki viiv tee) ja Poka külas (riigimaantee ja vallamaja läheduses). Tänavavalgustuse süsteemid on üldkokkuvõttes heas korras. Tänavavalgustus vajab laiendamist Vana-Kastre ristmikule.

6.5.2. Elamu- ja kommunaalmajanduse tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Vallale kuuluvate eluruumide majandamine läbi üüritulu teenimise ja mittevajalike eluruumide võõrandamise	E 6
2.	Normidele vastava ning elanike, ettevõtete ja asutuste vajadusi rahuldava ühisvee- ja kanalisatsioonisüsteemide arendamine	E 7
3.	AS-i Emajõe Veevõrk eduka majandamise tagamine	E 7
4.	Hajaasustuse veeprogrammi kaudu hajaasustuse elanikele kvaliteetse joogivee tagamine	E 7
5.	Melliste asulas luua võimalused üksikelamute püstitamiseks korterelamutest ümberasujate tarbeks	E 9
6.	Tänavavalgustuse (Vana-Kastre ristmik) ja sadevee äravoolu süsteemide arendamine	E 6
7.	Vallale kuuluvate hoonete energiasäästlikkuse suurendamine	E 13
8.	Vallas toimuvate energiasäästlikkust suurendavate projektide soosimine	E 13

6.6. Tervishoid

6.6.1. Olukorra kirjeldus

Perearstiteenust osutab Mäksa vallas OÜ Melliste Perearst Melliste Meditsiinikeskuse ruumides. Perearst teenindab kokku üle 1280 inimese. Meditsiinikeskuses töötavad perearst ja pereõde. Meditsiinikeskuse ruumide üldpind on 180 m² ja hoone kuulub Mäksa vallale. Samas hoones asuvad veel hambaravikabinet ja apteek. Hoone vajab remonti ja hambaravi nõuetele vastavat hambaravitehnikat. Mäksa vald toetas Melliste Meditsiinikeskuse ülalapidamist 2009. aastal 30,0 tuh krooniga.

6.6.2. Tervishoiu valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Perearstiteenuse, apteegi ja hambaravi teenuste säilitamine ja	E 3

	arendamine	
2.	Tervislike eluviiside teadlikkuse tõstmine läbi elanike teavitamise ja kaasamise	E 3
3.	Meditsiinikeskuse renoveerimine või uude kohta kolimine (vallamaja, raamatukogu ja meditsiinikeskuse ühte hoonesse viimine)	E 3 ja E13

6.7. Vaba aeg

6.7.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa valla põhjapiiril asuv Suur-Emajõgi on oma kalarikkuse ja jõe äärsete kalastuskohtadega üks peamisi turismi- ja puhkekohti piirkonnas. Valla idapiiril asub Ahja jõgi ja Emajõe-Suursoo, mis ei ole kujunenud turismikohtadeks ennekõike just seal kehtivate kaitserežiimide tõttu.

Mäksa vallas asuvad mitmed ajaloolised vaatamisväärsused: Kaagvere ja Kastre mõisate pargid, Mäksa mõis, park ja kabel, Vana-Kastre linnuse varemed, Põhjasõjast pärit Rootsi laevade hukkimiskoht, II Maailmasõjast Emajõe ületamise lahingukoht ja kiviaja asulakohad Akali ja Kullamägi.

Kaagvere staadion pakub häid võimalusi sportimiseks. Kaagvere staadion (95x70 m) on täismõõtmetega C-kategooria jalgpallistaadion. Staadionil on toimunud mitmed tuntud jalgpalliüritused (Kaagvere Cup, Peipsi Cup), rahvaüritused (Jaanituli) ja piirkondlikud spordimängud (Vooremäe mängud). Käesoleval ajal kasutatakse staadionit aktiivselt mitmete jalgpalliklubide poolt treeninguteks ja võistlusteks.

Noorteansambel koondab erinevas vanuses noori, et ühiselt musitseerida ja loovalt mõelda. Eriti süvenetakse rahvalaulu, seda kaasaegsete pillidega ja aranžeringutega uuendades. Üles on astunud mitmesugustel rahvamuusikaüritustel ja -festivalidel üle Eesti.

Tõstering koondab erinevas vanuses noori, et oma vaba aega sisustada ja enda füüsilist võimekust parandada. Tõsteringi viiakse läbi Melliste Algkool-lasteaia uue spordihoone tõesaalis, kuhu on selleks otstarbeks paigaldatud tõsterajad ning soetatud tõstekangid ja jõumasinaid. Ringis osalevad noored on Eesti tasemel saavutanud märkimisväärsed tulemused. Tõsteringi töös osalejad moodustasid 2009.a sügisel MTÜ Mäksa Spordiklubi.

Tartu linna huvikoolides käis 01.01.2009 seisuga Mäksa vallast 29 last:

- 3 last muusikakoolides,
- 1 laps kunstikoolis,
- 23 last spordikoolides- või klubides ja
- 2 last keskkonnahariduse keskuses.

01.01.2010 seisuga oli Tartu linna huvikoolides käivate laste arv vähenenud ning Mäksa vallast oli esindatud 23 last:

- 3 last muusikakoolides,
- 3 last kunstikoolis,
- 15 last spordikoolides- või klubides ja
- 2 last keskkonnahariduse keskuses.

Melliste noortekeskus avati 2008. aastal endises Melliste tervisekeskuses, et pakkuda Melliste küla ja lähikülade noortele võimalust koolivälisel ajal koos juhendajaga oma vaba aega sisukalt veeta. Noortekeskus on varustatud muusikakeskuse, lauamängude, koroonalaue ja lauatenise varustusega. Seoses piiratud transpordi võimalustega puudub Mellistest kaugemal asuvates küldes elavatel noortel hea võimalus noortekeskuse ja spordisaali poolt pakutavaid teenuseid kasutama tulla.

Mäksa valla vaba aja üritused on: Kastre kontserdid, Melliste Triatlon, koduvalla matkapäev, „Edukas Naine“ valimine, Sulle-Mulle laat, lastekaitsepäeva tähistamine, Mäksa valla vanemaalastele ja puuetega inimestele suvine ning talvine üritus Üheskoos, stiilipeod, muinastulede öö Melliste paisjärvel, Vooremäe mängud ja Võnnu kihelkonnapäev naaberomavalitsustega ning jõulukontsert Võnnu kirikus.

Suuremates küldes (Melliste, Kaagvere, Mäksa, Võõpste) puuduvad praktiliselt mängu- ja puhkeplatsid ning -rajatised ja võimalused tervisespordi tegemiseks.

6.7.2. Vaba aja valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Emajõe puhkepiirkonna ja loodusturismile orienteeritud külastuskeskkonna arendamine	E 5, E 8
2.	Kaagvere staadioni arendamine	E 10
3.	Noorte muusikaringi arendamine	E 10
4.	Noorte tõsteringi arendamine	E 10
5.	Noorte huviharidusega teiste kohalike omavalitsuste huvikoolides tegelemise toetamine	E 10
6.	Melliste noortekeskuse arendamine	E 10
7.	Melliste Algkool-lasteaia spordihoone arendamine	E 10
8.	Tervisespordi tingimuste arendamine (Melliste spordiplatsi ehitamine)	E 10
9.	Kaagvere ja Mäksa asulate juurde Emajõe kallarasajale tervisespordikalastusraja kavandamine ja rajamine.	E 8
10.	Taotleda munitsipaalomandisse asulate tiheasutusalade korterelamute juures nõ aiamaad asulate eakate elanike virgestusaladena.	E 10
11.	Ülevallaliste ürituste arendamine	E 10

6.8. Kultuur

6.8.1. Olukorra kirjeldus

Valla infolehte Meie Kodu annab välja Mäksa vallavalitsus üks kord kuus. Kaastööd infolehele teevad kõik valla hallatavad asutused, seltsid ja paljud eraisikud. Infoleht jõuab kõikidesse Mäksa valla kodudesse tasuta.

Igal aastal korraldatakse EV aastapäeva pidulikku tähistamist 24. veebruaril. Kultuuritegevuse edendamiseks toetab vald rahaliselt sellise: Laulu-mänguselts Helin, Mäksa Maanaiste Selts, Võõpste Pereklubi, Kodukoht Mäksa, Pensionäride Ühendus Pihlakobar ja Võnnu kirik.

Vallaelanikele organiseeritakse ühiseid teatrikülastusi.

Melliste raamatukogu on Mäksa valla hallatav asutus, mis asub Melliste külas korterelamu 1. korrusel (100 m² põrandapinda). Raamatukogu komplekteerimisel on põhitähelepanu

suunatud eesti kirjandusele ja kultuuriloole. Raamatukogus asub avalik internetipunkt. Melliste raamatukogu Kaagvere laenutuspunkt (asukohaga Kaagvere käsitöötare) on avatud üks kord nädalas. Raamatukogu teeninduspiirkonda kuulub 1154 inimest ja see koosneb järgmistest küladest: Kaagvere, Melliste, Mäletjärve, Poka, Sudaste, Tammevaldma, Vana-Kastre, Võruküla külad. 2009. aastal külastati Melliste raamatukogu 8052 korral ning raamatukogus toimus 66 sõnalist üritust ning 52 raamatunäitust.

Raamatukogu kasutab raamatukogunduse programmi URRAM 2002. aastast ja elektroonilisele laenutusele mindi üle 2003. aastal. 2008. aastal oli lugejate arv 336, mis suurenes aastal 2009 10 lugeja võrra. Laenutuste arv 2008. aastal oli 16 559 ning 2009. aastal 19 494. Teavikute arv on viimase aastaga suurenenud 10 671 ühikult 11 342 ühikule. 2009. aasta juunikuust töötab raamatukogus 1 täistööajaga töötaja: juhataja.

Peamine tööloik on lastetöö ning seepärast on esikohal koostöö Melliste Algkool-lasteaiaga. Lasteaiarühmade külaskäigud raamatukogusse leiavad aset üks kord kvartalis, kus tutvustatakse uusi lasteraamatuid, mängitakse lauamänge, loetakse häältegevaid raamatuid. Laste ühiskülastused on peamiselt seotud mõne kindla üritusega: raamatutund, luuletund, informiin.

Võõpste raamatukogu on Mäksa valla hallatav asutus, mis asub Võõpste külas endise Võõpste kooli 2. korrusel (165 m² põrandapinda). Võõpste raamatukogu on asutatud 1947. aastal. Lugejate paremaks teenindamiseks on raamatukogul laenutuspunkt Kastres ja kuni 2009. aastani oli laenutuspunkt ka Mäksa külas. Raamatukogus on avalik internetipunkt kolme arvutiga. Raamatukogu teeninduspiirkond: Võõpste, Aruaia, Kastre, Kaarlimõisa, Tigase, Mäksa, Veskimäe ja Sarakuste külad. Raamatukogu peamiseks sihtgrupiks on Mäksa valla elanikud. Raamatukogu on avatud kõigile raamatukogu- ja infoteenuste vajajatele ning 2009. aastal külastati raamatukogu 2715 korral.

Raamatukogu kasutab raamatukogunduse programmi URRAM 2002. aastast ja elektroonilisele laenutusele mindi üle 2003. aastal. 2008. aastal oli lugejate arv 249 ning 2009 aastal jäi see samaks, laenutuste arv oli 2008. aastal 9 422 ning 2009. aastal 10 017. Teavikute arv vähenes viimase aastaga 20 922 ühikult 19 924 ühikule. Raamatukogus töötab 1 täistööajaga töötaja – juhataja ja ½ koormusega töötaja – koristaja-majahoidja.

6.8.2. Kultuuri valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Raamatukogu- ja infoteenuse säilitamine ning arendamine Melliste ja Võõpste raamatukogudes	E 10
2.	Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine ja kultuuritraditsioonide arendamine	E 10
3.	Seltsitegevuse soosimine ja arendamine ning infrastruktuuri arendamine (ait-kuivati kasutusele võtmine Pokal)	E 9, E 10
4.	Valla infolehe Meie Kodu arendamine	E 10
5.	Valla kodulehe arendamine	E 10

6.9. Haridus

6.9.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa valla territooriumil asub kaks haridusasutust: omavalitsuse hallatav Melliste Algkool-lasteaed ja riigi hallatav Kaagvere Erikool. Mäksa vallas on hariduse kättesaadavus hea. Peale Melliste Algkool-lasteaia asuvad Melliste külast kümne kilomeetri raadiuses Võnnu keskkool, Luunja keskkool ja Sillaotsa põhikool. Ka Tartu linna haridusasutused on Mäksa valla elanikele kättesaadavad, kuna linn asub valla keskusest 17 km kaugusel. Ligikaudu 2/3 Mäksa vallas sündinud lastest tuleb õppima Melliste Algkool-lasteaeda.

Võnnu keskkooli ja Melliste Algkool-lasteaeda saavad õpilased valla õpilasbussiga. Nende piirkondade õpilaste vanematele, mida vallabussi marsruut ei läbi, võimaldatakse sõidutoetust. Ühistransporti kasutavatele teistes koolides õppivatele õpilastele antakse tasuta sõidukaart või kompenseeritakse bussipiletite maksumus. Koolitranspordi teenuse kättesaadavuse parandamiseks on vajalik käivitada täiendava bussi liikumistee, mis läbiks neid külasid, mis praegusel hetkel ei jää olemasoleva marsruudi piirkonda.

Tabel 6 Mäksa valla õpilaste jaotuvus ümbruskonna koolide vahel 01.01.2009 ja 01.01.2010 seisuga

	Õpilaste arv 01.01.09	Õpilaste arv 01.01.10
Melliste Algkool	56	57
Võnnu keskkool	38	35
Luunja keskkool	49	46
Laste erivajadusi arvestavad koolid ¹	13	10
Tartu gümnaasiumid	60	71
Muud koolid	10	8

*Allikas: Mäksa vallavalitsus

Selgitused tabeli juurde:

¹: Kammeri kool, Tartu Hiie kool, Tartu H. Masingu kool, Tartu Kesklinna kool, Tartu Maarja kool, Krabi põhikool

Tabel 7 1. klassi ja lasteaeda astuvate laste prognoos seisuga 01.01.2010 ja 2009 õppima asunute arv

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.klassi astujaid kokku	14	13	19	18	21	8	17	16
Melliste Algkool- lasteaeda	12	7	13	13	17	6	14	10

*Allikas: Mäksa vallavalitsus

Koolipäevadel on võimalik Melliste ja Võnnu koolide õpilastel kasutada valla õpilasliini hommikul algusega kell 7.20 marsruudil Võõpste – Sarakuste – Kaagvere – Kisla – Poka – Melliste Oraviku – Rookse – Hammaste – Võnnu ja õhtul algusega kell 15 Võnnu – Hammaste – Rookse – Melliste Oraviku – Kisla – Kaagvere – Sarakuste – Võõpste. Valla õpilasliini teenuse pakkuja leidmiseks korraldati 2009.a kevadel vähempakkumine, mille tulemusel sõlmiti OÜ-ga Mäksträvel veoteenuse leping viieks aastaks.

Melliste Algkool-lasteaed on Melliste külas asuv Mäksa valla hallatav asutus alus- ja alghariduse (6- klassiline) andmiseks lastele. Melliste Algkool-lasteaia hoone valmis 1991.a. Alates 2008. aasta augustist on lasteaia 4 liitühikuga kokku 80 kohaga. Lasteaia teenust saavad kasutada lapsed, kelle elukohana on rahvastikuregistrisse kantud Mäksa vald. Vabade kohtade olemasolul lasteaias saavad lasteaia kohta ka teiste omavalitsuste lapsed. Algkool on 6-klassiline, kus õpib 01.09.2009.a seisuga 57 õpilast. Lapsi tuuakse lasteaeda ja algkooli lapsevanemate poolt oma transpordiga või saadetakse valla õpilasbussiga.

Melliste algkool-lasteaia eripära on – kodukoha lähedus, kuni 12 õpilasega klassid, õpilaskeskus, üksteisega arvestamine, õppekvaliteet, väljakujunenud traditsioonid, ühistegemised, kooli ümbritsev looduskeskkond, märkimisväärsed sportimistingimused, turvalisus, lasteaia omanäolisus, tasakaalustatud alusharidus. Laste toetamiseks on olemas tugisüsteemid : logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, parandusõpe ja 2 pikapäevarühma. Õpilaste hea ja tasuta toitlustamine 2 korda päevas. Algkool-lasteaia on võimalus omanda haridus ka hariduslike erivajadustega lastel individuaalse õppekava alusel.

Melliste Algkool-lasteaia huviringide tööst võtab osa umbes 80% lasteaia- ja 90% koolilastest. Lasteaia töötavad jalgpalli-, judo-, pallimängude- ning lauluringid, rütmika ja liikumisrühm. Algkoolis töötavad puutöö-, kunsti- ja arvutiringid, inglise keele ning loodussõprade ringid, rahvastepalli, judo, 1.-3. kl jalgpalli, tantsu ja rütmika ringid, mudilaskoor, poiste ansambel ning solistide ring. 2008. aasta oktoobrist alustas kooli juures tööd Rocki korvpallikooli filiaal, mis on praeguseks vähese osavõtu tõttu lõpetatud.

Algkool-lasteaia töötab 24 täis- või osalise tööajaga pedagoogi ja 16 algkool-lasteaia teenindavat töötajat. Kõik töötajad osalevad elukestva õppe programmides.

2008. aasta veebruaris valmis kooli juurdeehitis, milles asuvad korvpallisaal, tšestesaal, aeroobikasaal, riietus- ja duširuumid, kolm klassiruumi, söökla ja esinduslik fuajee. Juurdeehituse valmimisega paranes õpilaste õppe- ja töökeskkond ning vallarahval avanesid suurepäraseid ja mitmekülgseid sportimise võimalused. Uutes ruumides on mitmekülgseid võimalusi sportlikeks tegevusteks ja vaba aja veetmiseks vallarahvale ning külalistele. Melliste Algkool-lasteaial on väikesemõduline basseini, mida kasutavad lisaks meie kooli lastele ka teiste omavalitsuste lasteaedade lapsed.

Kaagvere Erikool on Kaagvere külas asuv Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav põhikool kasvatus eritingimusi vajavatele õpilastele. Kaagvere Erikoolis õpivad koolikohustuslikus eas korduvalt õiguskorda rikkunud tütarlapsed üle kogu Eesti.

Õpilased saavad erikooli aastaringselt ning viibivad koolis kohtu poolt määratud tähtaja: 1-2 aastat. Koolist lahkudes siirduvad õpilased tagasi oma elukohta, kus jätkavad õpinguid üldhariduskoolis ja kutseõppes (52%) või asuvad tööle (18%). Erikooli lõpetanutele jääb tegevusega hõivamata 30% (tagasiside 2006.a lõpetanud õpilaste kohta). Erandkorras saab alaealiste komisjon taotleda kohtult õpilase koolis viibimise tähtaja pikendamist või ennetähtaegset vabastamist.

Kaagvere Erikooli osas on algatatud detailplaneering, mille alusel plaanitakse Kaagvere asulasse juurde ehitada mitmeid uusi hooneid.

6.9.2. Hariduse valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Melliste Algkool-lasteaia lastesõbraliku ja turvalise õpikeskkonna arendamine konkurentsivõimelise alus-, alg-, ja põhihariduse omandamiseks;	E 11
2.	Koostöö arendamine naaberomavalitsustega haridusteenuste osutamiseks	E 1, E 11
3.	Koostöö edendamine Haridus- ja Teadusministeeriumiga Kaagvere Erikooli arendamiseks	E 1, E 11
4.	Õpilaste koolitranspordi arendamine	E 11

6.10. Sotsiaalne kaitse

6.10.1. Olukorra kirjeldus

Mäksa vallas on 01.01.10 seisuga 237 puudega isikut, neist 12 last. Sügava puudega täiskasvanuid on 46, raske puudega 118 ja keskmise puudega 61 inimest. Hooldaja ja hooldajatoetus oli määratud 38 puudega täiskasvanule ja 2 puudega lapsele, koduteenust osutatakse 14 inimesele, 1 inimene kasutab isikliku abistaja teenust, 2 inimest kasutavad igapäevaelu toetamise teenust väljaspool valda, 4 inimese hooldekoduteenuse eest tasub osaliselt vald.

Puudega inimestele makstavad toetused ja osutatavad teenused: hooldajatoetus, rehabilitatsioonikulude osaline hüvitamine, abivahendite osaline hüvitamine, sügava liikumispuudega inimestele transporditoetus, eluruumide kohandamise toetus, koduteenus, isikliku abistaja teenus. Samuti toetas omavalitsus noorte puudega inimeste arendustegevust Maarja Külas ning igapäevaelu toetamise teenusele suunatud puudega inimesi Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskuses.

Mäksa vallas on 01.01.10 seisuga kokku 340 vanaduspensionäri, mis on 20 võrra rohkem, kui aasta tagasi. Üle 80 aastaseid vallaelanikke on 66. Vald püüab võimaldada eakatel võimalikult kaua elada täisväärtuslikku elu oma kodus. Mäksa valla poolt osutatakse vanemaalistele inimestele järgmisi teenuseid: koduteenus, transporditeenus, hooldekodu teenuse osaline toetamine. Valla eakaid elanikke peetakse juubelite puhul meeles rahalise kingituse ja lillega.

Mäksa vallas on seisuga 01.01.10 kokku 319 last vanuses 0-18 eluaastat. Lasterikkaid (3 ja enam last) peresid on kokku 23. Prognoositav laste arv 2012. aastaks vanuses 0-18 a. on 4350 last.

Vald maksab lapsevanematele sünnitoetust, puudega lapse vanematele makstakse lapsehoiutoetust ja hooldajatoetust ning lahkunu omastele makstakse matusetootust.

Lastega perede toimetuleku tagamiseks osutatakse erinevaid teenuseid, nagu psühholoogiline nõustamine, tugiisikuteenus, tasuta transport kooli ja huviringi, tasuta spordihoone kasutamise võimalus kindlaks määratud aegadel.

Mäksa vallale kuulub 4 sotsiaalkorterit Kaagvere külas, mis on 01.01.2010.a seisuga abivajajate kasutusse antud.

Toimetulekutoetust sai 2009. aastal 38 leibkonda, mis on kümne võrra rohkem kui 2008. aastal. Neist 21 olid töötu täiskasvanuga pered, 15 kodused ja ülejäänud madala sissetulekuga pered. Kokku said toimetulekutoetust 401 perekonnaliiget, kellest koolieelikuid 42, õpilasi 137, töötajaid 32, töötuid ja tööotsijaid 104, koduseid 63, pensionäre 22, muid 1.

Hooldekodu Härmalõng on Kastre külas asuv Mäksa valla hallatav asutus. Hooldekodu Härmalõng on ööpäevaringselt tegutsev hoolekandetasutus, kus osutatakse hoolekandeteenust sotsiaalselt mittetoimetulevatele eakatele ja puuetega inimestele. Hooldekodu saab igapäevaselt tulu hooldekodu teenuse osutamisest eraisikutele ja kohalikele omavalitsustele ning kasutab saadud tulu oma tegevuskulude katmiseks. Hooldekodu paikneb 18. sajandist pärinevas mõisahoones, kus on kahel korrusel üldpinda kokku 1 142 m² s.h. 14 elutuba ja 5 puhkeruumi.

Hooldekodus osutatakse üldhooldekodu teenust 01.01.2010 seisuga kokku 42 inimesele. 2009. aasta jooksul osutati sotsiaalteenust kokku 62-le inimesele, mis on ühe võrra vähem võrreldes aastaga 2008. Hooldekodusse saabus 18 ja lahkus 20 inimest. Kõik saabujad olid pärit Tartumaalt. Hooldekodu teenust osutati 2008. aastal 3,8 mln krooni eest ning 2009. aastal 4,2 mln krooni eest, millest 2009. aastal 33% laekus kohalikele omavalitsustelt ning 67% hooldatavate pensionitelt ja nende pereliikmetelt. Hooldekodu osutas 01.01.2010 seisuga üldhooldekodu teenust viiele Mäksa valla elanikule.

6.10.2. Sotsiaalse kaitse valdkonna tegevused:

		Arengueesmärk
1.	Koduteenuse arendamine	E 12
2.	Puuetega inimestele teenuste ja toetuste arendamine	E 12
3.	Peretoetuste (sünnitoetus, matusetootus) arendamine	E 12
4.	Sotsiaalkorteri teenuse arendamine	E 12
5.	Hooldekodu Härmalõng arendamine (vee ja kanalisatsiooni süsteemide uuendamine, MTÜ moodustamine, mõisa aida kasutusele võtmine)	E 12 E13

7. Arengukava elluviimine

Arengukava elluviimise põhimõtted on üldised käitumisjuhised vallavolikogu liikmetele, vallavalitsuse ametnikele ja allasutuste teenistujatele.

- √ **Elanike kesksus:** pakkuda Mäksa valla elanikele kvaliteetseid teenuseid lähtudes nende soovidest ja vajadustest ning jagada informatsiooni kasutades erinevaid infokanaleid (valla leht, vallakoduleht, infostendid külates ja valla asutustes);
- √ **Säästlikkus:** otstarbekas ressursside kasutamine (inim-, rahalised-, varalised-, loodusressursid) ja Mäksa valla identiteedi ning maine säilitamine ning tõstmine;
- √ **Uuenduslikkus ja õppimine:** pidev väliskeskkonna jälgimine, uute ideede, tehnoloogiate, lahenduste omaksvõtmine ja erialane enesetäiendamine. Loov suhtumine igapäevastesse tegemistesse, teenuste ning protsesside täiustamisse;
- √ **Koostöö ja partnerlus:** koostöö korraldamine ja arendamine kõigi institutsioonide ja huvigruppidega vallas, naabervaldadega, Tartu linnaga ning sõpruspiirkondadega välismaal (Soome);
- √ **Aus ja eetiline käitumine:** vallavolikogu, -valitsuse, -asutuste ja -teenistujate aus ning eetiline käitumine.

Mäksa valla arengukava **elluviimist ja finantseerimist** korraldab Mäksa vallavalitsus vastavalt Mäksa vallavolikogu määrustele ja otsustele. Siinkohal on hea kirja panna kaasaegne vanasõna „*Vallavolikogu teab mida teha ning vallavalitsus kuidas teha*“. Arengukava elluviimise ja hinnangu andmine tehtule toimub iga-aastaselt. Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele tuleb arengukava ajakohastada igal aastal hiljemalt 1. oktoobriks.

Arengukava **uuendamise käigus** uuendatakse omavalitsust puudutavad statistilised näitajad, vaadatakse üle erinevate valdkondade probleemid ning seatakse uusi eesmärgid. Samuti korrigeeritakse tegevuskava, eemaldades sealt elluviidud tegevused ja lisatakse uusi.

Lähtuvalt Mäksa valla arengueesmärkidest võib välja tuua **peamised arengunäitajad**, mille abil saab arengukava edukust mõõta ning mis on kajastatud käesolevas arengukavas:

- Elanike rahulolu (vallavalitsusele saabuva tagasiside põhjal);
- Mäksa valla elanike arv (elanikkonna stabiilsus ja juurdekasv aastas);
- Elanike sissetulekute suurus (võrdlus Eesti ja Tartu maakonnaga keskmisega);
- Ettevõtete arv elanike kohta (võrdlus Tartu maakonnaga);

8. Tegevuskava 2010- 2015

Tegevuskava on esitatud tabeli kujul ning selles on näidatud perioodil 2010 kuni 2015 planeeritud tegevused ja nende elluviimiseks kuluvad summad ning võrdlusena on välja toodud 2009. aasta eelarve täitmine. Tegevuskava tabelis on arvud loetavuse lihtsustamiseks välja toodud tuhandetes kroonides.

8.1. ÜLDVALITSEMINE (tuhandetes kroonides)									
Tegevused	Ajakava/maksumus							Rahastaja	Vastutaja
	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Vallavolikogu									
Vallavolikogu püsikulud (s.h. personali- ja ülalpidamiskulud)	76	33	55	77	87	87	87	Valla eelarve	Vallavolikogu
Vallavalitsus									
Vallavalitsuse püsikulud (s.h. personali- ja püsikulud)	1 630	1 507	1 513	1 513	1 513	1 513	1 664	Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Reservfond	0	166	400	400	450	500	500	Valla eelarve	Vallavalitsus
Projektide omafinantseering	0	100	100	100	150	200	200	Valla eelarve	Vallavalitsus
Valimised	28	0			31			Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Laenude ja liisingute intressid	821	353	353	400	500	660	830	Valla eelarve	Raamatupid. teenistus
Liikmemaks ja ühistegevuse kulud	93	95	101	101	101	130	150	Valla eelarve	Raamatupid. teenistus
Kokku	2 648	2 254	2 522	2 591	2 832	3 090	3 431		

8.2. AVALIK KORD									
Tegevused	Ajakava/maksumus							Rahastaja	Vastutaja
	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Korrakaitse									
Maksa konstaablipunkti telefonikulu	5	5	5	5	5	10	15	Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Kokku	5	5	5	5	5	10	15		

8.3. MAJANDUS									
Tegevused	Ajakava/maksumus							Rahastaja	Vastutaja
	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Maakorraldus									
Maareformi ja planeeringute administreerimiskulud	49	146	30	0	0	0	0	Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Põllumajandus									
Ilmavaatluse ja	10	8	8	8	8	8	8	Valla eelarve	Vallavalitsuse

veterinaari administ- reerimiskulud									kantselei
Vallateede korrashoid									
Teede korrashoid	443	479	500	500	550	600	650	Valla eelarve 20%/ riigi eelarve 80%	Majandus-tee- nistus
Valla traktori üalpidamine	6	5	20	150	20	20	25	Valla eelarve	Majandus-tee- nistus
Bussitransport									
Bussitranspordi teenus (neljapäevane val- laring)	49	52	60	65	70	75	80	Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Veetransport									
Kavastu parve püsiku- lud	197	0	50	50	50	50	50	Mäksa vald 1/3/ Luunja vald 2/3	Majandus-tee- nistus
Side									
Melliste postipunkti majanduskulu	7	0	0	0	0	0	0	Valla eelarve	Majandus-tee- nistus
Toetus Internetiühe- nuseks külades	8	0	0	0	0	0	0	Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Kaubandus									
Autokaupluse teenus	24	24	24	24	24	24	24	Valla eelarve	Vallavalitsuse kantselei
Turism									
Infotahvel ja puhke- kohad Emajõe ääres	24	24	1	1	5	1	1		
Majandus-haldus									
Majandusteenistuse halduskulud (s.h. per- sonali ja üalpidamis- kulud)	603	401	401	401	401	401	441	Valla eelarve	Majandus-tee- nistus
Ettevõtluse toetamine									
Ettevõtlusalaste kooli- tuste ja infopäevade lä- biviimine	X	X	X	X	X	X	X	Vallavalitsuse eelarve	Vallavalitsus
Mäksa valla aasta ettevõtja tiitli andmine	X	X	X	X	X	X	X	Vallavalitsuse eelarve	Vallavalitsus
Vana- Kastre ettevõtluspiirkonna arengukava koostami- ne			X					Vallavalitsuse eelarve	Vallavalitsus
Valla ettevõtete edulugude tutvustami- ne omavalitsuse in- folehes ja kodulehekül- jel	X	X	X	X	X	X	X	Vallavalitsuse eelarve	Vallavalitsus
Ettevõtjate ümarlaua ellukutsumine ja ra- kendamine	X	X	X	X	X	X	X	Vallavalitsuse eelarve	Vallavalitsus
Kokku	1 420	1 139	1 094	1 199	1 128	1 179	1 271		

8.4. KESKKONNAKAITSE

Kaagvere staadioni majandamiskulu	12	12	12	12	12	15	18	Valla eelarve	Vallavalitsus
Huvialaringid									
Noorte tõstesporti toetamine	85	71	57	61	61	61	65	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Noorte rahvamuusikaringide toetamine	86	62	57	61	61	61	65	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Melliste Noortekeskus									
Melliste Noortekeskuse majandamiskulu	79	101	150	90	90	90	100	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Vaba aja üritused									
Kastre kontserdid,	0	0	5	5	5	5	5	Valla eelarve	Hooldekodu Härmalõng
Melliste Triatlon,	3	0	5	5	5	5	5	Valla eelarve	Mäksa Spordiklubi
Koduvalla matkapäev,	1	0	1	2	2	2	2	Valla eelarve	LMS Helin
„Edukas Naine“ valimine,	0	0	1	1	1	1	2	Valla eelarve	Mäksa Maanaiste Selts
Sulle-Mulle laad	0	0	1	2	2	2	2	Valla eelarve	Levatek
Naaberomavalitsustega Vooremäe mängude ja Võnnu kihelkonnapäeva korraldamine	3	0	2	2	2	2	3	Valla eelarve	Vallavalitsus/seltsid
Kokku	269	246	291	241	241	244	267		

8.8. KULTUUR									
Tegevused	Ajakava/maksumus							Rahastaja	Vastutaja
	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Melliste Raamatukogu									
Melliste Raamatukogu püsikulud (s.h. personali- ja ülalpidamiskulud)	289	210	260	270	270	270	300	Valla eelarve	Asutuse juhataja
Teavikute täiendamine	53	50	50	65	65	65	100	Vald 60%/riik 40%	Asutuse juhataja
Võõpste raamatukogu									
Võõpste Raamatukogu püsikulud (s.h. personali ja ülalpidamiskulud)	275	268	255	260	260	264	300	Valla eelarve	Asutuse juhataja
Teavikute täiendamine	50	40	40	65	65	65	100	Vald 75%/riik 25%	Asutuse juhataja
Kultuuriüritused									
EV aastapäeva korraldamine	10	10	10	10	10	10	12	Valla eelarve	Vallavalitsus
Seltside toetamine									
Võnnu kirik	10	0	10	10	10	10	10	Valla eelarve	Võnnu kirik
PÜ Pihlakobar	5	9	9	9	9	9	10	Valla eelarve	PÜ Pihlakobar

LMS Helin	5	5	5	5	5	5	8	Valla eelarve	LMS Helin
Perklubi Noorus	5	5	5	5	5	5	8	Valla eelarve	Noorus
Mäksa Maanaiste Selts	8	5	5	5	5	5	8	Valla eelarve	Mäksa Maanaiste Selts
Kodukoht Mäksa	3	3	3	3	3	3	5	Valla eelarve	Kodukoht Mäksa
Valla infoleht „Meie Kodu“									
Valla infolehe väljaandmine	32	32	32	37	37	37	40	Vallaeelarve	Vallavalitsus
Kokku	745	637	684	744	744	748	901		

8.9. HARIDUS									
Tegevused	Ajakava/maksumus							Rahastaja	Vastutaja
	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Lasteasutuste tegevuskulu teistele KOV-dele									
Koolieelsete lasteasutuste kulude katmine teistes KOV-des	186	120	180	200	200	200	200	Valla eelarve	Sotsiaalteenistus
Melliste Alkoollasteaed									
Melliste Alkoollasteaia püsikulud (s.h. personali ja ülalpidamiskulud)	5 073	4 863	4 863	4 863	5 000	5 000	5 100	Valla eelarve	Asutuse juhataja
Pedagoogide personalikulu	1 831	1 617	1 831	1 831	1 831	1 831	1 831	Riigi eelarve	Asutuse juhataja
Esimesse klassi astuja toetus	0	20	28	28	28	28	28	Riigi eelarve	Asutuse juhataja
Koolilõuna	130	128	130	130	130	130	150	Riigi eelarve	Asutuse juhataja
Arengukava koostamine ja täiendamine	X	X	X	X	X	X	X	Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Alushariduse õppekava väljatöötamine			X					Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Kooli uuendatud õppekava väljatöötamine		X	X	X	X			Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Lihtsustatud individuaalse õppekava väljatöötamine 1-3 klassi erivajadustega õpilastele		X						Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Regulaarsete pereürituste ja lastelaagrite korraldamine	10	10	10	10	10	10	15	Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Mängu- ja õppevahendite soetamine	89	58	122	122	125	125	130	Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Infotehnoloogia ning side seadmete jooksev remont ja soetamine	21	16	16	20	20	20	25	Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Konkursid, olümpiaadid, võistlused jms	10	10	10	10	10	10	12	Asutuse eelarve	Asutuse juhataja

Hoone kapitaalremondi projekti koostamine					100			Valla eelarve	Vallavalitsus
Hoone kapitaalremont			60	602		3 500		Vald 15%/projekt 85%	Vallavalitsus
Hariduskulud teistele omavalitsustele									
Haridusasutuste kulude katmine teistes KOV-des	2 772	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 700	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Õpilasveo liinid									
Õpilaste transpordi toetamine	561	570	590	598	598	598	610	Valla eelarve	Vallavalitsus
Kokku	10 683	9 892	10 252	10 284	10 524	13 924	10 773		

8.10. SOTSIAALNE KAITSE									
Tegevused	Ajakava/maksumus							Rahastaja	Vastutaja
	2009*	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
Teenused puuetega inimestele									
Toetus puuetega inimestele	227	216	250	240	250	250	260	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Puuetega laste hooldajatoetus	6	6	6	6	6	6	6	Riigi eelarve	Sotsiaal-teenistus
Transporditoetus puuetega inimestele	9	10	12	12	12	12	14	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Rehabilitatsioonitoetus puuetega inimestele	2	6	6	6	6	6	7	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Eluruumide kohandamise toetus	0	10	10	10	10	10	10	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Sotsiaalmaks toetustelt	211	86	36	36	36	36	36	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Muud sotsiaaltoetused s.h. abivahendid	4	6	9	9	9	9	10	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Koduhooldusteenus (s.h. personali ja ülalpidamiskulud)	113	144	144	151	158	165	170	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Sotsiaalteenus puuetega inimestele	25	28	28	28	28	28	30	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Hooldekodu Härma-lõng									
Hooldekodu Härma-lõng püsikulud (s.h. personali- ja ülalpidamiskulud)	4 127	3 945	4 366	4 366	4 366	4 366	4 366	Asutuse eelarve	Asutuse juhataja
Juurdeehituse ja olemasoleva hoone projekt	315	-	-	-	-	-		Valla eelarve	Vallavalitsus
Hooldekoduteenus									
Hooldekoduteenuse ostmine	256	180	200	200	200	200	200	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Sotsiaalteenus eakatele									
Muud sotsiaaltoetused (s.h. administreerimi-	24	27	27	27	27	27	27	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus

ne)									
Laste ja noorte sotsiaalne kaitse									
Sotsiaalteenused (s.h. nõustamine)	2	1	4	5	6	7	8	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Sotsiaalteenused peredele									
Peretoetused (s.h. sünnitoetus)	86	93	95	95	95	95	100	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Toitlustoetused	20	0						Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Lapsehoiutoetus puuetega lastele	6	59	45	40	35	30	30	Riigi eelarve	Sotsiaal-teenistus
Õppetoetused	6	0						Valla eelarve	Asutuse juhataja
Muud sotsiaaltoetused (s.h. matusetoetus)	52	40	50	50	50	50	55	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Eluase riskirühmadele (s.h. sotsiaalkorterid)									
Sotsiaalkorterite ülalpidamiskulud	48	40	48	48	50	50	60	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Toimetulekutoetus									
Toimetulekutoetus	306	309	310	310	310	300	300	Riigi eelarve	Sotsiaal-teenistus
Toimetulekutoetuse administreerimine (s.h. personali ja ülalpidamiskulud)	26	26	26	26	26	25	25	Riigi eelarve	Sotsiaal-teenistus
Sotsiaal-haldus									
Sotsiaalteenistuse halduskulud (s.h. personali ja ülalpidamiskulud)	182	193	185	176	180	185	204	Valla eelarve	Sotsiaal-teenistus
Kokku	6 053	5 425	5 857	5 841	5 860	5 857	5 918		
Aasta tegevused kokku	22571	20097	21122	21454	21748	25447	22986		

Lisad

Lisa 1

Mäksa valla arengukavaga seotud omavalitsuse arengukavad

- **Melliste Algkool-lasteaia arengukava aastateks 2007-2010** eesmärgiks on Mäksa valla haridusasutuse hetkeolukorra analüüs ja arengute planeerimine.
- **Mäksa valla sotsiaalhoolekande arengukava (koostamisel)** eemärkideks on:
  1. LLaste puhul tagada igale lapsele tema põhi- ja erivajaduste rahuldamiseks soodne arengukeskkond, kasvatamaks inimesed, kes oleks terved, suudaks, saaks ja tahaks töötada ning areneda.
  2. TTäiskasvanute puhul stimuleerida valla avalike teenuste ja toetuste tasakaalustatud süsteemi kaudu töötamist ja iseseisvat toimetulekut.
  3. NNõrgema sotsiaalse suutlikkusega inimestele tagada sotsiaalne kaitse.
- **Mäksa valla jäätmekava aastateks 2008-2012** eesmärgiks on korraldada Mäksa valla jäätmekäitlust võimalikult ökonoomselt ja keskkonnasäästlikult vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja püüeldes jäätmemajanduse põhieesmärkide täitmise poole.

Kuna jäätmemajanduse korraldus, kus jäätmevaldajal on olnud suur otsustusõigus oma jäätmekäitluse korralduse üle, ei ole taganud Mäksa vallas rahuldavat olukorda ning organiseeritud jäätmekäitluse osa on madal, on eesmärgiks luua kogu valda hõlmav ühtne jäätmekäitlussüsteem. Sinna hulka kuuluvad muu hulgas:

  1. taaskasutatavate jäätmete eraldi kogumine ja taaskasutamine;
  2. ohtlike jäätmete ja probleemtoodete eraldamine olmejäätmetest ning eraldi kogumine;
  3. võimalikult suure arvu jäätmetekitajate kaasamine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi;
  4. biolagunevate jäätmete eraldi kogumine ja kompostimine tekkekohas ja/või vastava teenuse välja arendamine;
  5. ehitus- ja lammutusjäätmete eraldamine olmejäätmetest ning kohapealne sortimine ja osaline töötlemine. Ehitusjäätmete kasutamine pinnasetäiteks;
  6. elanikkonna teavitamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine.
- **Mäksa valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava 2005-2016** eesmärgiks on valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni plaanipärane arengu tagamine lähtuvalt seadustest, nõudmistest ja vajadustest. Arengukavas vaadatakse detailsemalt valla tihedamini asustatud külasid: Melliste, Kaagvere, Võõpste ja Mäksa.

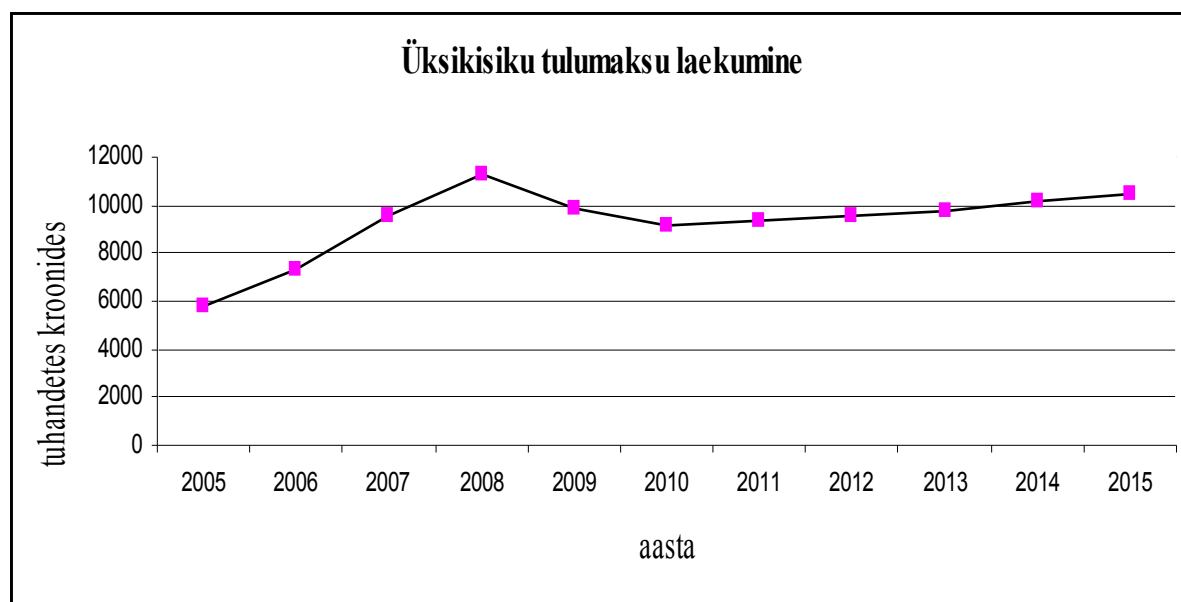
Lisa 2

Mäksa valla eelarvestrateegia aastateks 2010- 2015

Mäksa valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on võetud omavalitsuse 2009.aasta eelarve täitmine, Rahandusministeeriumi prognoosid ning Mäksa vallavalitsuse poolt koostatud prognoosid aastateks 2010-2015.

Mäksa valla eelarve mahuks 2010. aastal on planeeritud 20 435 320 krooni. Eelarve vähenemise suuruseks võrreldes 2009. aastaga on planeeritud 8 %, kokku 1,9 mln krooni ulatuses, mis on tingitud omatulude (peamiselt üksikisiku tulumaks) ja riigieelarvest saadavate toetuste vähenemisest.

Mäksa valla eelarve suurimaks omatulu allikaks võib pidada üksikisiku tulumaksu. Allolevas tabelis on ühendatud viimase 5 aasta (2005 kuni 2009) tegelik laekumine ning järgneva 6 aasta (2010 kuni 2015) prognoos.

1. Tulud 2009-2015

Omavalitsuse peamised tulud on seotud füüsilise isiku tulumaksu ja maamaksuga ning erinevate sihtotstarbeliste toetustega (riigipoolsed toetused). Oluliseks tuluallikaks on ka erinevate kaupade ja teenuste müügist saadav tulu. Eelarveliste mahtude suurendamiseks on omavalitsustel võimalik võtta laenu või kaasata vahendeid erinevatest toetusfondidest ja – programmidest.

Eelarve kujunemise võimalikud riskid on seotud riigi üldise majandusliku olukorra, valla rahvastiku struktuuri muutuste ning projektipõhiste lisafinantseeringute kasutamise suutlikkusega.

Tabel 8. Tulud aastatel 2009- 2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015

Maksud	10 455	9 633	9 830	10 010	10 300	10 700	11 000
Kaupade, teenuste müük	5 304	4 733	5 100	5 300	5 300	5 300	5 400
Toetused	6 204	5 691	5 900	5 900	5 900	8 900	5 800
Muud tulud	342	378	350	350	350	500	600
Kokku tulud	22 305	20 435	21 180	21 560	21 850	25 400	22 800

Allikas: Mäksa vallavalitsuse prognoosid seisuga 01.01.2010

Rahandusministeeriumi soovitusel tuleb 2010. aastaks planeerida vähemalt 7% suurune üksikisiku tulumaksu laekumise vähenemine võrreldes aastaga 2009. Mäksa vallavalitsus on lisaks rahandusministeeriumi soovitusel vähendanud tulumaksu laekumise prognoosi veel 1% võtta. Tulumaksu laekumine hakkab eeldatavasti suurenema alates 2011. aastast. Aastaks 2015 on tulumaksu laekumine suurusjärgus 10,5 mln krooni. Tulumaksu laekumisele lisanduvad tulud maamaksust, suurusjärgus 500 000 krooni aastas.

Mäksa vallale eraldatavad toetused on seotud erinevate ministeeriumite poolt tehtavate eraldistega koolipiimatoetuseks, õppelaenude kustutamiseks ja parkide korrashoiuks. Tasandusfondi eraldised on seotud toimetulekutoetuste, hariduskulude jne. Tasandusfond riigieelarvest muutub aastate lõikes vähe, sest põhilised omatulud (tulu-, maa- ja ressurssimaks) ei suurene oluliselt. Omavalitsuse omatulude suurenemise korral võib tasandusfondi suurus väheneda ja vastupidi.

Kolmanda suurema tuluallika moodustab erinevate kaupade ja teenuste müük, peamiselt sotsiaalteenuse müük hooldekodus Härmalõng. Lisanduvad valla omandis olevate hoonete ja ruumide üüritulud ning laekumised lasteaia õppemaksust ja toidurahadest.

Muud tulud tekivad seoses valla vara müügi, ressursimaksuga vee kasutamisest ja maa-ainese kavandamisest ning saastetasust olmejäätmetelt. Samuti tuleb tuluks lugeda valla intressitulu hoiustelt.

2. Kulud 2009- 2015

Omavalitsuse peamised kulud on seotud nii oma territooriumil avalike teenuste osutamise kui üleüldise piirkonna arenguga. Valdavaks tavaks on kujunenud, et omavalitsuste olulisemad kuluartiklid on seotud hariduse ja sotsiaalhoolekandega, millele järgnevad valitsemiskulud (valitsus ja volikogu) ning üldised majandamiskulud.

Valla üldvalitsemise kulud aastatel 2009-2015 hõlmavad 12-13% kogu eelarve kuludest. Üldvalitsemise all näidatakse lisaks vallavolikogu ja -valitsuse kuludele reservfondi (ligikaudu 1,5% eelarve mahust) 300 000 krooni aastas ning omavalitsuste ühistegevuseks mõeldud liikmemaksukulu (Tartumaa Arendusselts, Tartumaa Omavalitsuste Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit) umbes 100 000 krooni aastas. Suure osa üldvalitsemise kuludest hõlmab võlakohustustelt makstav intressikulu, umbes 20% valitsemiskuludest aastas.

Majandusvaldkonna suurimaks väljaminekuks on vallateede korrashoid. Oluliste kuludena võib veel välja tuua kulud veetranspordile (alates 2011.a.) ning üldisele majandushaldusele kuluvaid summasid. Keskkonnavaldkonnas nähakse ette haljastustööde ning jäätmekäitluse kulud.

Elamu- ja kommunaalmajanduse väljaminekud on üldiselt seotud elamumajanduse, veevarustuse ja tänavavalgustuse korrashoidmise ja hooldamisega. Aastatel 2009-2010 toimub Mäksa valla territooriumil hajaasustuse veeprogrammi rakendamine, milleks on eelarves ette nähtud summad vastavalt 536 120 kr ja 141 000 krooni.

Tervishoiuvaldkonnas on Melliste Meditsiinikeskuse majandamiskulud.

Tabel 9. Kulud tegevusalade järgi aastatel 2009- 2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	%kuludest
Valitsemine	2 648	2 254	2 522	2 591	2 832	3 090	3 431	12,5%
Avalik kord ja julgeolek	5	5	5	5	5	10	15	0,0%
Majandus	1 420	1 139	1 094	1 199	1 128	1 179	1 271	5,4%
Keskkonnakaitse	100	86	80	112	117	125	130	0,5%
Elamu- ja kommunaalmajandus	591	332	287	387	197	215	220	1,4%
Tervishoid	57	81	50	50	100	55	60	0,3%
Kultuur, vaba aeg, religioon	1 014	883	975	985	985	992	1 168	4,5%
Haridus	10 683	9 892	10 252	10 284	10 524	13 924	10 773	49,1%
Sotsiaalhoolekanne	6 053	5 425	5 857	5 841	5 860	5 857	5 918	26,3%
Kokku kulud	22 571	20 097	21 122	21 454	21 748	25 447	22 986	100,0%

*Allikas: Mäksa vallavalitsuse prognoosid seisuga 01.01.2010

Kultuurivaldkonna suurimaks kuluks on aastatel 2010-2015 raamatukogude ülalpidamine (3,9 mln kr), huvialaringide läbiviimine (0,9 mln kr) ja seltside ning klubide tegevustoetused (300 tuh kr).

Haridusvaldkonna olulisemaks prioriteediks on Melliste Algkool- lasteaia ülalpidamine ja arendamine. Kokku on kooli kuludena planeeritud aastani 2015 46 mln krooni. Oluliseks kuluartikliks on ka õpilaste transpordiga seotud küsimused, millele kulub keskmiselt 590 tuh kr aastas.

Sotsiaalse kaitse valdkonna suurimad kulud on seotud hooldekodu Härmalõng tegevusega. Hooldekodu on isemajandav, s.t. teenitavad tulud (kaupade, teenuste müük) katavad täielikult ära asutuse kulud. Omavalitsuse eelarvest antakse toetust suuremateks investeeringuteks. Hooldekodu ülalpidamiseks on nii tuludesse kui kuludesse planeeritud aastatel 2010- 2015 kokku 26 mln krooni. Olulisteks kuluartikliteks on sotsiaalteenuste osutamine puuetega inimestele ja peredele ning toimetulekutoetuse andmine puudustkannatavatele inimestele.

3. Kohustused 2009- 2015

Vald saab investeeringuteks kasutada eelkõige omavalitsuse omavahendeid (vallaeelarve), võtta investeeringuteks laenu, otsida erinevaid rahastamisvõimalusi struktuuri- ja riiklikest fondidest või saada abi riigieelarvelistest vahenditest investeeringutoetusteks.

Tabel 11. Mäksa valla olemasolevad kohustused aastani 2015 tuhandetes kroonides

Aasta	Kohustus	AS Emajõe Veevärk aktsiate ost (09.02.2015)	AS Emajõe Veevärk aktsiate ost (15.12.2015)	Melliste Algkool-lasteaia spordihoone kapitalirent	Kokku	Laen ja intress kokku (ilma KM-ta)
2009	laen	48	99	406	553	1 374
	intress	19	39	763	821	
2010	laen	53	105	531	689	1 042
	intress	13	33	307	353	
2011	laen	55	110	541	706	1 059
	intress	11	27	315	353	
2012	laen	58	115	570	743	1 143
	intress	8	22	370	400	
2013	laen	61	121	600	782	1 282
	intress	5	16	479	500	
2014	laen	64	127	630	821	1 481
	intress	2	10	648	660	
2015	laen	6	134	660	800	1 630
	intress	0	4	826	830	

Allikas: Mäsa vallavalitsuse pikaajalised kohustused (lisatud intressikulu) seisuga 01.01.2010

Mäsa valla pikaajalisteks kohustusteks on AS Emajõe Veevärk aktsiate ostmise ning Melliste Algkool-lasteaia spordihoone ehitamisega seotud kulude katmine. Mäsa valla laenujäägi suuruseks 2010. aasta alguses oli 16 909 563 krooni ning kuni 2015. aastani tasutakse sellest 4,5 mln kr. Intressikulu ei loeta pikaajaliste kohustuste hulka, kuid on tabelis ära toodud arvestatava suuruse pärast, aastani 2015 tasutakse 3,1 mln kr.

AS Emajõe Veevärk aktsiate soetamiseks võetud laenu (lepingud nr. 2005002284 ja 2005040228, SEB Pank) makstakse tagasi 2010-2015 kokku 868 166 krooni.

Melliste Algkool-lasteaia spordihoone ehitamiseks sõlmitud üürileping Riigi Kinnisvara AS, mille järgi tuleb aastatel 2010-2015 omavalitsusel tasuda kapitalirendimakseid summas 3,5 mln kr ning aastatel 2016-2026 jääb tasuda 12,8 mln kr. Rendimaksete kogusuuruseks on 2009-2026 aastal 16 307 801 krooni.

Tabel 12. Omavalitsuse võlakohustuse võtmise võimalused 2009-2015

Aasta	Puhastatud eelarve mahu prognoosid*	Võla-kohustuste jääk aasta alguseks	Olemasolevate võlakohustuste tagasimaksed aasta jooksul	Võlakohustuste % puhastatud eelarvest aasta lõpuks	Võimalus võtta juurde võla-kohustusi
2009	21 693	17 463	553	77,95%	0
2010	19 969	16 910	689	81,23%	0
2011	20 698	16 221	706	74,96%	0
2012	21 078	15 515	743	70,08%	0
2013	21 368	14 772	782	65,47%	0
2014	21 850	13 990	821	60,27%	0
2015	22 318	13 169	800	55,42%	102

*Allikas: Mäksa vallavalitsuse prognoosid seisuga 01.01.2010

Puhastatud eelarve puhul on omavalitsuse tuludest maha arvestatud saadud sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks ja põhivara soetuseks. Käesolevas tabelis on arvestatud sihtotstarbelisteks toetusteks vahendid, mis on saadud vallateede korrashoiuks, õppelaenude tasumiseks ning õpilaste toitlustamiseks (koolipiim). Mittesihtotstarbelised eraldised, mis saadud hariduskuludeks, toimetulekutoetusteks, koolitoiduks ning tasandusfond KOV-ide tulude ühtlustamiseks on arvestatud puhastatud eelarvesse.

Aastatel 2010-2015 omavalitsus laenukohustusi olulisel määral juurde võtta ei saa, sest vastavalt valla- ja linnaeelarveseadusele ei või omavalitsuse kõigi võlakohustuste kogusumma koos võetava võlakohustuse summaga kokku ületada 60% selleks eelarveaastaks kavandatud eelarvetuludest, millest on maha arvatud riigieelarvest saadud sihtotstarbelised eraldised.

Tabel 13. Omavalitsuse võlakohustuste tagasimaksmise võimalused 2009-2015

Aasta	Puhastatud eelarve mahu prognoosid*	Olemasolevate võlakohustuste tagasimaksed koos intressidega	Tagasimaksete % puhastatud eelarvest	Veel lisaks olemasolevatele võlakohustustele lubatud maksta
2009	21 693	1 374	6,33%	2 965
2010	19 969	1 042	5,22%	2 952
2011	20 698	1 059	5,12%	3 081
2012	21 078	1 143	5,42%	3 073
2013	21 368	1 282	6,00%	2 992
2014	21 850	1 481	6,78%	2 889
2015	22 318	1 630	7,30%	2 834

*Allikas: Mäksa vallavalitsuse prognoosid seisuga 01.01.2010

Vastavalt valla- ja linnaeelarveseadusele ei või omavalitsuse poolt tagasimakstavate võlakohustuste ja võlakohustuste intresside kogusumma ületada ühel eelarveaastal 20% eelarveaastaks kavandatud eelarvetuludest, millest on maha arvatud riigieelarvest tehtavad sihtotstarbelised eraldised.

Vastavalt pikaajalistele laenu- ja kapitalirendilepingutele tuleb Mäksa vallal aastatel 2010-2015 võlakohustusi tagasi maksta kokku 7,6 mln kr. Tagasimaksete suurus ei ületa aastatel valla- ja linnaeelarve seaduses ettenähtud 20% piire. Tulenevalt sellest on Mäksa vallal võimalus võlakohustuste tagasimakseid suurendada.

Vastavalt laenu- ja kapitalirendilepingutele on võlakohustuste kogumahuks koos intressidega aastani 2026 prognoositud kokku 32 mln kr. summast valdava enamiku moodustab Mäksa valla ja Riigi Kinnisvara AS-i vahel sõlmitud üürilepingu kapitalikomponent, millega teostati Melliste Algkool-lasteaia saalihoone ehitamine.

Arvestades eeltoodut ei ole omavalitsusel aastatel 2010-2014 võimalik kaasata investeringute teostamiseks erinevaid laenuvahendeid ning prognoosi järgi on alates aastast 2015 võimalik võtta laenu. Investeringute teostamiseks tuleb senisest olulisemal määral kaasata erinevaid siseriiklikke ja Euroopa Liidu toetusprogramme ning leida omafinantseerimiseks vahendeid vallaeelarve siseselt.